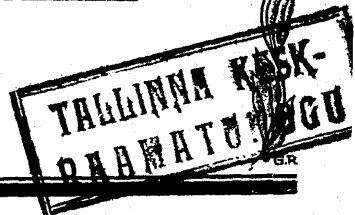

MUUSIKALINE

Prof. Artur Kapp

Artur Kapp'i 50-a. sünnipäevaks

Juhan Avvik

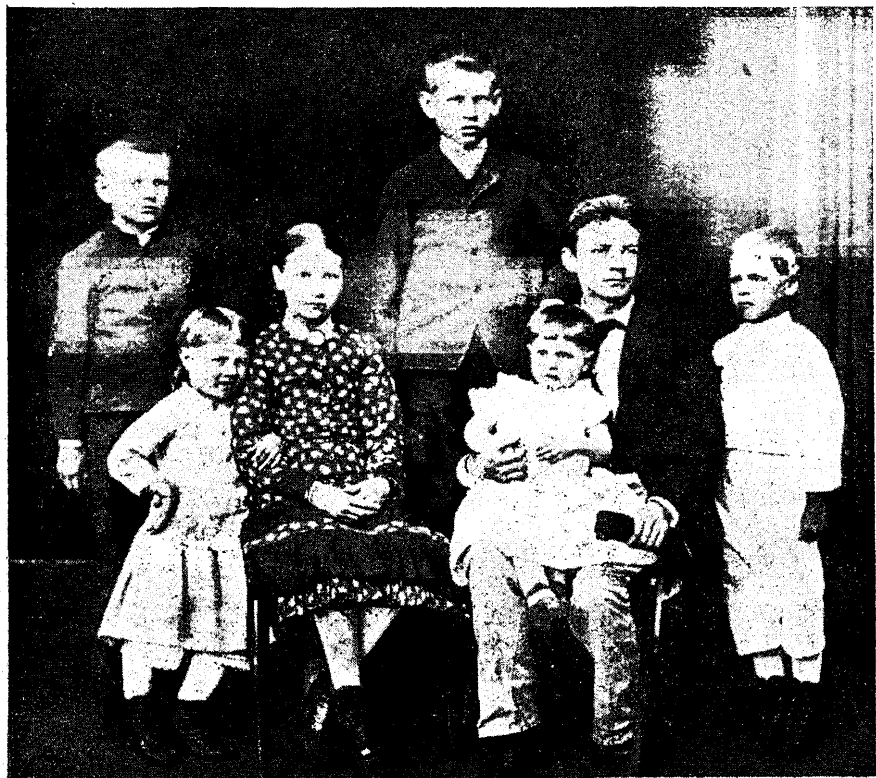
Võrdlemisi lühike on Eesti vaimuelu arenemise aeg, veel lähem-
ajaline Eesti muusikalise loomingu areng. Kuigi esimese üldlaulu-
peo kavas (a. 1869 Tartus) oli ainukeste Eesti algupäraliste töödena
kaks Künileidi laulu, võib Eesti heliloomingu lopsakamast tärkami-
sest tõsisemalt alles siis juttu olla, kui tulid esimesed eriharidusega
muusikud — heliloojad Johannes Kappel, Konstantin
Türnpu, Miina Hermann, Aleksander Läte. Kuid
nende loomingu piirdus peamiselt koorilauluga. Instrumentaalmuusika
— eriti sümfooniaaline loomingu puudus täiesti, kuna selle produtseeri-
mine nõuab suuremat muusikalist stuudiumi ning selle ettekande
võimalused kõrgemat rahvuskultuurilist tasapinda. Käesoleva aast-
tasaja algul tegi A. Läte Tartus viimases suhtes suure tänuväärse
kultuuritöö, organiseerides asjaarmastajatest üliõpilastest ja teistest
sümfoonia orkestri ja andis sellega mitu kontserti — ettekandes
klassilisi töid millede vahel vilksatasid ka mõned tema oma teosed
(Kalevala avamäng).

Mõned aastad hiljem, kui loodi Vanemuise suveorkester, tõusis
tungiv tarvidus algupäraste sümfooniiliste tööde järele ja nüüd olid
Artur Kapp'i, Rudolf Tobias'e ja Mihkel Lüdig'i vähesed sümfooni-
lised tööd, mida tarvitada saadi, nagu marjaks võtta. Kui võtta
kronoloogiliselt sümfooniiliste tööde tekkimist, siis tuleb A. Kapp'i
esimesele kohale seada, sest tema ouvertur „Don Carlos“ on loodud
vististi varem, kui kõik teised sellased teosed. Nii on siis meie
sünnipäevalaps Eesti sümfooniilise muusika rajaja ning omab sellega
Eesti lühikeses muusika ajaloos tähtsaima koha, pannes aluse sellele
kõrgemale ning sügavamale heliloomingu alale. Ta on suureks ja
kandvaks sambaks meie järjest kasvava rahvuslise muusikatempli
rajamisel. On sellepärast eriline põhjus seda meest ta tähtsa sün-
nipäeva puhul südamliselt tervitada, ta muusikalisi teeneid alla-
kriipsutada.

Artur Kapp sündis 28. veebruaril 1878 Suure-Jaani köstrimajas
Viljandimaal omaaegse tähtsa Eesti ärkamisaja tegelase Joosep
Kapp'i kõige noorema pojana. Esimese muusikalise äratuse ja õpe-
tuse sai ta oma isalt, kes ühes Suure-Jaani köstriametiga oli ka üht-
lasi organistiks, nagu see tavaliselt enamasti maakirikutes on.

Kodune muusikaline atmosfäär pani varsti noore, erksa Ar-
turi muusikat armastama, sellest huvi tundma. Nii tekkis juba vara-
kult niihästi poja, kui isa hinges soov muusikameheks saada, millele
tõuget andis Miina Hermann'i orelikontsert Suure-Jaani kirikus.
Viimane oli hiljuti Peterburi konservatooriumi lõpetanud ja kont-
serteeris mööda kodumaad. Need kontserdid, kui esimesed sarna-
sed oma kunstniku poolt oma rahva hulgas, töid palju äratust
ja huvi kunstmuusika vastu laialistes rahvahulkades. Üks sarnane

kontsert oli Suure-Jaanis ja noor Artur Kapp, kui oreliga juba kogunenud asjatundja, oli seal kontsertandile tähtsaks abimeheks vana oreli registri pulkade reguleerimisel. Võib olla tekkis siin ka lõpulik otsus end muusikale pühendada. Et Kapp'idel sugulased Peterburis, siis võimaldub see vahest kergemini, kui muidu ja nii leiame Artur Kapp'i juba 13-aastase poisina Peterburi konservatori

A. Kapp oma vendade ja õdedega

Esimeses reas pahemalt paremale: Linda, Else, Margot, Valter † (oli Viljandis advokadiks), **Artur**; teises reas pahemalt paremale: Aléksander, praegu Kaarli kiriku õpetaja ja Tallinna praost ning Hans, Suure-Jaani kõster, organist ja kooliõpetaja. Ülesvõtte 1884. a.

tooriumi õpilasena. Ta õpib orelit prof. Lui Homilius'e, klaverit prof. Czerni ja muusikateooriat ning kompositsiooni professorite Johansen'i ja pärast Rimski-Korsakov'i juures. A. 1900 lõpetab ta hiilgavalt konservatooriumi kui organist ja teoreetik-komponist. Kuni 1904. a. on ta Peetri kiriku abiorganis-

tiks oma prof. Lui Homiliuse kõrval, ning pühendab ühtlasi end intensiivsele loomise tegevusele (avam. „Don Carlos“, orel variatsioonid jne.). Kontserteerib oma töödega Moskvast, kus teda konservatooriumi direktor Safonov erilise sõprusega vastu võtab ja talle hiilgavat muusikalist tulevikku ettekuulutab. 1904. aastal saab ta kutse Keiserliku Vene Muusikaseltsi Astrahani osakonnalt sealse muusikakooli direktori koha peale. Kapp võtab kutse vastu ja asub kaugele Volga ääre. On seal ametis kuni 1920. aastani ja ilmutab niihästi administratiiv- kui pedagoogilisel alal väga viljarikast tegevust, mida tõendab Vene Muusikalehe kirjasaatja Kapp'i sealse 10-aastase tegevuse juubelikontserdi puhul saadetud sõnumis, kust loeme: „10 aasta jooksul on A. Kapp Astrahanis olnud energiliseks administraatoriks, pedagoogiks ja dirigendiks. Igal aastal kannab ta ette kooli ja osakonna kontsertidel tähtsaid sümfoonilisi teoseid, suuri oratooriume ning ooperi katkeid. Juubeli kontsert Kapp'i osavõttel organisti, pianisti ja dirigendina möödus suure eduga.“ (Vene Muusikaleht nr. 14 — 15. aprill 1914). Sellest kirjutusest on näha, et Kapp seal väga hinnatud direktor oli. Kuid tulid teised ajad, mille tagajärjel Kapp 1920. aastal siirdus kodumaale — Eesti muusika õnneks ja kasuks. Oli algul „Estoonia“ ooperi ja sümfooniakontsertide juhiks ja Kõrgema Muusikakooli õppejõuks. Praegu Tallinna konservatooriumis professor spetsiaal-teooria ja kompositsiooni alal. Tema koolist on võrsunud meie kõige noorem põlv heliloojaid, nagu Aav, Vörk, Vettik, Päts, Jürgenson, Nerep j. t., kes end juba mitmeti on ilmutanud ja tunnustust võitnud. Ei saa mainimata jätta ka seda, et Kapp on kõigiti heatahtlikult abiks olnud ka Mart Saarele tema Peterburi konservatooriumi astumisel (1901. a.), teda ette valmistades ja soovitades.

Möödudes siinkohal Kapp'i loomingu kirjeldamisest, kuna see toodud samas lehes teise autori sulest, tahaksime peale ülemaltoodu piirduda mõningate üldiste märgete, mis Kapp'i kui muusikut ja inimest iseloomustavad:

Vaatamata osalisest saksa kasvatusel (Kapp'i ema oli sakslane) ja pikaajalisest Venemaal elamisest, on Kapp jäänud tõsiselt eestlaseks, tõsiselt rahvuslaseks. — Tuleb alla kriipsutada ta armastust Eesti muusika vastu, ta kuumalt tuksuvat südat meie helikunsti kiirelt progresseerivale arenemisele. Kapp on meie mõlema Eesti teatri ja kontserdimaja sisseõnnistamise puhul peetud kontsertideks pühendanud vastavad helitööd — nii „Vanemuisele“ oma süüdi Eesti rahvaviisidest (esimesed kaks jagu), kui ka „Estooniale“ kantaadi „Päikesele“, mis osutuvad kapitaalsete teostena me noores sümfoonilises literatuuris. Ta sõitis kaugelt Astrahani perioodiliselt Eestisse, et siin juhatada sümfoonia kontserte Tartu muusikapäeval (a. 1909), üldisel VII laulupeol (Tallinnas 1910). Peale selle juhatas ta veel mitmel suvel Tartu „Vanemuise“ sümfoonilisel suvehooajal oma helitööde kontserte ning teisi (1915, 1916, 1917). Sel-

leks pidi ta ääretumast kaugusest tegema väsitavaid ja kulukaid reise, mis kaugeltki vastavalt tasutud ei saanud. Siin — eriti Tartus — täitus ta kodumaalisest vaimust, mis kaugel võõrsil vaibuma kippus, siit võttis ta alati kaasa Eesti kirjandust, luulet, et end inspireerida lasta, mille järelalusena on ilmunud ta mitmed ja mitmed helitööd. Kui me nüüd küsime, milline jõud tiivustas teda kõigeks selleks raskeks ja vaevarikaks tööks, siis võib siin ainult üks vastus olla: tuline armastus kodumaise muusika vastu, kindel ja südamlik tahe seda arendada, kõrgemale, soliidsemale tasapin-

A. Rapp. Astrahanis 1905. a.

naie tõsta, tõsisemat, sügavamalt muusikat, mis tol ajal siin veel esimesi samme astus, propageerida ja kultiveerida, sellele oma kogemusi rakendades. Ja kui me veel mõtleme selle peale, et ta enamlise revolutsiooni aastail oma mitmed helitööd (segakoori laulud, sümfooniaalne prelüüd jne.) kirjutas viletsates füüsilise elu tingimustes, kannatades nälga ning elades päevade — kui mitte nädalate kaupa viletsa kaeraleiva natukese ja heeringasupi peal, nagu ta ise Venemaalt tulles jutustas, alles siis saab meile täielikult selgeks ta enese isikliku elu ärasalgamine Eesti muusika pärast, alles siis mõistame väärihinnata ta teeneid ning alles siis aimame, milline auvõlg Eesti rahval sellele mehele tasuda on.

Ole südamlikult tervitet oma viiekümnendal sünnipäeval, kus Sa oma loomingu küpsuse tipule oled jõudnud, ole tervitet kui Eesti kaudvam sümfonist ja selle ala rajaja, ole tervitet kui armas sõber ja truu kaasvõitleja, andku Kõigekõrgem Sulle jõudu ja tahet Eesti loovmuusikat rikastada veel paljude väärtuslike teostega, toogu Sulle tulevik õnne, rõõmu ja paremaid päevi!

Artur Kapp'i muusikalisest tegevusest

(50-a. sünnipäeva puhul.)

P. Ramul

Kultuur- ning muusikaajaloos me teame, et heliloojal on suur ühiskondlik tähtsus oma rahva elus: ta tõstab oma loomingu abil rahva kultuurilist tasapinda ja rikastab tema vaimuelu; ta äratab oma helide abil meis kauneid tundeid; ta aitab kaasa rahva kindlale ühinemisele ja lõpuks rahva vaimlisele ühinemisele ka teiste kultuurirahvastega. Selle ütlemata suure ühiskondliku tähtsuse omab ka meie tänane juubilar Artur Kapp, kellel selles suhtes on suured teened kogu meie rahva ees. Mitte ükski meil, vaid isegi väljaspool meie kodumaad leiab Kapp'i looming teenitud tunnustust.

Heliloojana on Kapp üldse klassikute, eriti Bachi austaja. Bach oli alati tema muusikalise kasvatusel aluspõhi ja Bachi teosed, eriti fuugad on talle muusikaline piibel, mille põhjal ta sai akadeemilise hariduse. Vastavalt sellele Kapp kirjutab peaaegu erandita kõik polifoonilises stiilis, kuna teised meie heliloojad seda stiili nagu vähem harrastavad. Kapp on läbi ja läbi kontrapunktist: ta ei armasta lihtsaid lauseid; kontrapunkti põhjal arendab ta temaatiliselt välja kõik oma muusikalised motiivid. Edaspidisest ajajärgust austab Kapp eriti Brahms'i, Schumann'i, Tšaikovski't ning Rimski-Korsakov'i. Seetõttu on täitsa loomulik, et tema isiklik looming on osalt sugulane nimetatud heliloojate loomingule, sest ajalooline pärivus jääb alati. Selle peale vaatamata, on Kapp jäänud oma loomingus alati iseseisvaks individumiks, lastes end juhtida oma fantaasiast, oma teadmistest ning oma tundmustest.

Sisu ja iseloomu poolest Kapp'i loomingus domineerib dramaatiline element, alates väiksemate romanssidega ning lõpetades tema sümfooniaga: tema soolo- ning koorilaulud on kirjutatud vastavale tekstile dramaatilise sisuga (peaasjalikult Vöhrman'i raskemeelsetele sõnadele), kuna tema instrumentaaltööd on isenesest juba täiesti läbiimbunud dramatismist. Tuleks eriti allakriipsutada tema kvintetti keelpillidele, sümfooniat ja viimast kapitaalset tööd — oratooriumi „Hiob“, mis veel lõpetamata, kuid loodetavasti valmib sügiseks. Kapp on meil suurim dramaatiline muusikaedustaja ja ta põhitoon on tume raskemeelne minoor, milles ainult harva väljenduvad helcdamad romantilised ehk lüürilised meeolud. Ühtlasi sellega on ta ka selle stiili põhjapanija meie muusikas: enne teda mitmesuguseil autoreil tulid ette vaid üksikud juhuslikud dramaatilised momendid; kuna tema järele tulevad juba mitmed nooremad selle suuna heliloojad.

Vormi poolest on Kapp kõigepealt sümfonist, mille alal ta töötab kõige suurema huviga ja innuga. Suure huviga töötab ka kamermuusika alal. Organistina kirjutab ta muidugi ka orelile.

Sümfoonia Teema

Sümfoonia 2 jagu
Baryton

rit. viv.

Handwritten musical score for the first part of a symphony. The score is written on five staves. The first staff is for the Baryton, the second for the Cello, and the third for the Double Bass. The fourth and fifth staves are for the Violin and Viola. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'p' and 'f'. There are also some markings like 'rit. viv.' and 'Cello fogg.'.

A. Kapp'i käekiri. Teemid Kapp'i sümfooniast

Võrdlemisi vähem tähelpanu pöörab ta koori- ning soololaulule, mida ta kirjutab nõnda öelda muu seas.

Tema loomingus on silmapaistev ka rahvuslik element, selle peale vaatamata et ta üldse kirjutab üldmuusikalises vaimus. Paljud tema tööd on kirjutatud rahvaviisidel, näiteks „Süit“, „Leinamarss“ ning viimane osa tema sümfoonia.

Peale selle on Kapp meil väga produktiivselt töötanud ka pedagoogilisel põllul; võrdlemisi lühikese aja jooksul tema juhatusel omasid muusikalise hariduse ning kasvatuses terve rida meie noori anderikkaid heliloojaid, kes on juba kirjutanud ehk kirjutavad mitmesuguseid suuri teoseid, näiteks: Vörk (kammermuusika), Jürgen-son (oratoorium), Aav (ooper), Vettik (laulud), Päts (sonaat), Ren-rik (sümfoonia), Tamverk (fuga) jne.

Sellepärast austame Kapp'i, kui meie rahvakultuuri edustajat muusika alal, tervitame teda südamest tema 50 aasta sünnipäeva puhul ning soovime talle tervist ja jõudu edaspidiseks viljarikkaks tööks.

Kapp'i teoste üldine nimestik.

Orkestrile: avamäng „Don-Carlos“, „Sereinade triste“, kahe-jaoline eksami sümfoonia „Süit“ eesti viisidele, „Sümfooniline poem“, „Leinamarss“ langenud sõjaväelaste mälestuseks Kunileidi viisile „Sind surmani“, „Sõjaväe marss“ K. A. Hermanni „Isamaa ilu hoieldes“ motiividel ning kolmejaoline sümfoonia f-moll.

Koorile orkestriga: kantaat „Paradiis ja Peri“ (segakooriga ning solistidega), kantaat „Päikesele“ (segakoori, solistide ja oreliga), „Hümn“ Kreutzvaldi 100-aastase sünnipäeva puhul (meeskoori ning solistidega), „Ärka rahvas“ Vöhrmani sõnadega (seganing meeskooriga), oratoorium „Hiob“ (lõpetamata).

Kammermuusika alal: keelpillide kvintett ning viiulisonaat kla-veri saatel.

Ansamblid vaimuliku muusika alal: aria orelil saatel, viiulisoolo oreliga ning „Prelüd“ cellole oreliga.

Orelile: Sonaat, koraalivariatsioonid ning fuga c-moll.

Ilmalikud koorilaulud: umbes 30 laulu segakoorile, 12 — meeskoorile, 4 — naiskoorile ning 16 — lastekoorile.

Ilmalikud soololaulud: umbes 25 romanssi mees- ning nais- häälele.

oo

Muusikaõpetus ei pea mitte üksildaselt enese ette olema, vaid ühinema üldkasvatusega: ühendav mõte, mille tegelik teostamine tuleb kasuks mitte ükski kunstile, vaid ka kasvatusesele.

Franz Liszt.

Muusika peab õpilast rõõmustama ja õnnestama; kuid seda peab tegema ka muusika õppimine — ja nimelt esimesest tunnist päälle.

C. M. Weber.

oo

IX üldlaulupeo tegelased!

Suurkontsert läheneb! — Läheneb terve meie rahva traditsiooniline suurpidu!

Tõsiselt suhtub meie lauljaskond sesse töösse, mis talle, kui peategelasele, kuulub, suure innuga ning armastusega valmistab ta sellele vastu. Ta oskab hinnata oma suurt ülesannet, mida ta vabatahtlikult on võtnud täita. Teisiti ei võikski see olla, kuna meie

A. Kurkapp.

lauljaskunnal on pikk ning ilus laulu ajalugu — laulupidude ajalugu. Ja tänapäised lauljad loovad vaid edasi seda ajalugu, tiivustet sisemisest tarvest ja vanast traditsioonist, sest on säilinud meie rahvas see igivana poeetiline hing, kelle „südamel oli sütevakka, pealael lõke laia, põues oli tuli — punane“. Meie lauljaskund — see on suur organiseeritud lauluvägi. Ja, tänu sellele, suudab ta sooritada sarnaseid suuri, õilsaid ülesandeid, mis kajavad kaugele üle meie väikse kodumaa piiride.

Aga kas oleme meie ka juba jõudnud lauluga oma kodu kaunistada nii, et ta meile küllalt armas oleks? Pole meie seda veel jõudnud, kuid olgem õnnelikud sellegipärast. Meie jõuame kord selleni, meie elame ju! Olgem õnnelikud et me alles algame, et see üks

ülesanne meid tiivustab ning tööle paneb — sest pole suuremat rõõmu ilmas kui loomiserõõm!

Kui meie lauljad suurtel laulupidudel leiavad ühise, võimsa ilukeele, siis on kindel et varsti tuleb aeg kus iga üksik laulukoor omas kodunurgas võib laulda südameid sulama ning pisaraidki silma. Lauljad, kui see lauluvaim ikka idaneb nagu seni, siis pole kaugel aeg kus vana Vanemuise mütoloogiline luule heliseb igas rinnas, kus laulust helisevad meie talutared, nurmed ja niidud, kiigelagedad ja vainud, kus lauldakse: nõmmel marju noppidessa, soossa loogu võttadessa“. Ja kui tore, et meil sarnase poeesia jänunejaid nii palju! Need, lauljad, on parimad meie rahvast, kes ei rahuldu vaid igapäisest askeldusest. Nad aitavad jumestada meie kodumaa vaimu ilma ning rikastada tema vaimuvärra salvi.

Lauljad ning juhatajad! Kui teie tulete tuleval suvel Tallinna suurkontserti andma, siis tahab Lauljate Liidu juhatus et teie ainult teistele naudingut ei valmistaks, vaid et teie ise ka midagi meelimonulevat nautida võiksite selle suure ideelise töö eest mida olete teinud. Selleks on Lauljate Liidu juhatus palunud meie paremaid laulukoore — ja nende laulu tahabki teie, laul-

Levitage Muusikalehte! Muusikalehe piisiv lugemine kindlustab meie muusikakultuuri kiire arengu suurtes lauljate hulkades. Muusikaleht maksab aasta peale tellides ainult 1 kr. 20 sen., Lauljate Liidu liigetele 1 kroon.

jad, külaleivaks pakkuda. Nii annaks Tallinna Mees-
telaulu Seltsikooriga prof. A. Topmani juhatusel — 2 kont-
serti, Akadeemiline meeskooriga Tartust L. Neumani
juhatusel — 2 kontserti, Tallinna Rahvaülikooli sega-
kooriga T. Vettiku juhatusel — 4 kontserti, Ü. E. N. Ü. T. O.
segakooriga A. Kasemetsa juhatusel — 2 kontserti, E. M. O.
segakooriga J. Aavik'u juhatusel — 1 kontsert. Kontserdi kava-
des leiavad aset meie heliloojate uuemaid ning paremaid töid, ning
neid peetakse „Estonia“ kontsert- ning teatri saalis. Peale selle
kantakse lauljatele Kaarli kirikus Händeli oratoorium „Messias“
ette, millisest ettekandest võtavad osa: 1) E. M. O. segakoor,
2) Tallinna Jaani koguduse segakoor, 3) „Heli“
segakoor Haapsalust, 4) M. Hermannii segakoor Tar-
tust, 5) Rakvere kirikukoor, sümfoonia orkester ja solistid.

Lauljate Liidu juhatus soovib et kõik lauljad ja koorijuhid neist kontsertidest osa võtaks. On ju nad peotegelastele korraldatud ning maksuta. Lauljate Liidu juhatus loodab ka et neist kontsertidest kuulajatele mõnigi mõttesädemeke meele jääks koju kaasa viimiseks, mis siis hinges hõõguma hakkaks, lõõmama lööks, tõuget annaks iga üksiku laulukoori ja laulja esteetilisele arenemissuunale ning seda arenemisteed pisutki siluda aitaks, et meie, Eesti, laul, üle maa, saaks kord kauneina, kõrgeima kõla!

T. Vettik, L. L. juhatusel nimel.

Muusikalis-teaduslik elu Saksas.

P. Ramul

3

Salzburg. Nüüdisaja seltskonna närviline seisukord, mis tingitud ebanormaalseist oludest, pidi omakorda mõju avaldama praeguse aja muusikalisse loomingusse, sest et muusika on inimese hingeelu peegeldumine. Praegune muusikaelu — see on lainetav meri. Vahutavad ääretumad helivoolud, kuid pole tuletorne, milles põleks elav, terve mõte. Võib olla, et tulevikus leidubki nii-

Noor Mozart klavessiini juures

sugusi suuri inimesi, kes suudavad sisendada veidi kainust meie muusikaellu. Kuid milleks neid oodata? Ajalugu on meile juba ilmutand selliseid tuletorne; need on suured klassikud, kes vaatasid muusika kui igavese kunsti peale, mis suudab eemaldada kõik eluvõõra ja mis kutsub üles elule ning rõõmule. Tuletame meele klassikute suuri, igavesi ideid, nimelt usu ideid (Bach), siis heroismi (Händel), rõõmu (Haydn), armastuse (Mozart) ja vabaduse (Beethoven) ideid; tuletame meele nende ideede helides edasiand-

mise loogilist, õiglast ning kõrgelt-kunstilist vormi; tuletame lõpuks meele, kuidas klassikud püüdsid tugevate ning täiskaaluliste tunnete poole, massiivse ja monumentaalse loomingu poole. Ja tööpoolest ongi käesoleval ajal Lääne-Euroopas juba tekkinud tugev vool modernismi vastu, mis seab endale sihiks tagasi pöörduda klassikute juure. Selle liikumise lippkiri kehastub Mozarti. Tema tegelikud sammud on väljendund kõigepealt rahvusvahelise muusikalis-teadusliku ühingu „Mozarteum'i" loomises Salzburgis (Austrias), Mozarti kodulinnas. Tähendatagu, et Salzburg on väike linnake Austria Alpides, mis asetseb keset lihtsat, tervet ning imelilust loodust — omadused, mis samuti ehivad klassikalist muusikat ennast.

Mainitud ühing annab välja eriajakirja („Mozarteums-Mitteilungen"), mis propageerib klassikalisi printsiipe, on moodustand erilise kontserbüroo, mis korraldab vastavaid kontserte klassikalises vaimus, on ehitand kontsertsaali, kus igal suvel sooritatakse rahvusvahelisi kontserte klassikute helitöist, samuti soliidi konservatooriumi, kus üle 600 õpilase saavad muusikalist haridust klassikalisele vaimule vastavas suunas, ta on omandand pärisomanduseks Mozarti sünnimaja, ning lõpuks on korraldand selles majas Mozarti nimelise muuseumi.

Mozarti sünnimaja asub linna keskmises — vanemas osas (Getreidegasse nr. 9). See on viiekordne maja, mille esikülge ehib hiiglasuur kogu maja pikkusest läbiulatav pealkiri „Mozarts Geburtshaus". Selle maja neljandal korral sündis aastal 1756. Mozart ja samas ta elas kuni 1773-da aastani, mil ta isa läks teise korteri. Muidu jäi aga Mozart teatavasti kuni 1781 aastani Salzburg'i, kust siis asus jäädavalt Viini elama, peale tekkinud arusaamatusi kohaliku ülempiiskopiga, kelle teenistuses Mozart oli organistina. Mozarti vanemate korter koosnes köögist ja neljast toast. Ühes õuepool asuvas toas sündis Mozart, ja seal on ta sünnimise koht; ümbritsetud nõoriga ning varustatud vastava pealkirjaga.

Kogu korteris asub praegusel ajal Mozarti nimeline muuseum. Kõigist seal alal hoitavaist esemeist tõmbavad erilist tähelepanu enda peale Mozarti lapsepõlve helitööd. Sellised on näiteks ta tööd „Erstes Notenbuch'is", olles siis vast kuue aastane, kontrapunktilised harjutused, mis kirjutatud samuis aastais ja muud. Tähendatagu, et viimased, s. o. harjutused kontrapunkti, olid eriliste uuringute aineks Moskva konservatooriumi professorile Sergei Taneejev'ile, kes sel puhul on kirjutand erilise saksakeelse teadusliku töö, kus ta käsitab neid tähelepanuväärseid harjutusi teoreetilisest ning psühholoogilisest vaatekohast. Siin leiame palasid, näit. meenuet, mis Mozart sooritas olles kõigest kolmeaastane laps. Samas näeme ta esimesi töid, mis trükkis ilmund, hulga käsikirju, dokumente, kirju ja palju muud. Muusikariistadest pakub suurt huvi väike nelinurkne klavikord viie oktaavi ulatuses, millel Mozart

mängis lapsepõlvest alates ja mida ta kasutas surmani oma surematute teoste nagu „Zauberflöte“ ja „Requiem“i loomisel. Klavikordi kõrval seisab toliaegsete Viini süsteemi vasarklaver, millel Mozart mängis oma kontsertidel („Reiseklavier“); ka klaver on viie oktaavi ulatuseline, alumised klahvid mustad ja ülemised valged, põlvpedaaliga (Kniepedal), kus pedaal töötab põlvede väljapoole painutamise abil (nagu harmooniumi paisutajail). Nende kahe kirjeldatud muusikariista läheduses ripub poolviinul, millel Mozart mängis lapsena. Siis järgneb rida portreesid, pilte tema elust, mit-

Wolfgang Amadeus Mozart

mesuguseid väiksemaid esemeid, mis kuulusid isiklikult talle, tema suguvõsa nimestik ja muud.

Veidi kummalise ning ebahariliku mulje jätab üks muuseumi esemeist: see on Mozarti (?) pealuu. Teatavasti maeti Mozart tema täielise kehvuse tõttu linna arvel Viinis ühishauda. Ühishaua koht on teada. Kirstu allalaskmisel viibisid vaid hauakaevajad; lahkunu lesk oli tol ajal haige ja sõbrad saatsid teda halva ilma tõttu ainult linna väravateni. Üks hauakaevajaist, kes kirikus oli kuulnud Mozarti muusikat, otsustas ära märkida asutatava helilooja puusärgi ja igaks juhtumuseks võrus talle ümber traati. Pärastpoole, haua ümberpaigutamisel olla hauakaevaja Mozarti pealuu kirstust välja võtnud ja kaua omas perekonnas alal hoidnud. Siis olla see õudne mälestis sattund ühe anatoomi kätte, kes ta edasi annud muuseumile. Selle loo tõelikkus pole dokumentaalselt mitte

tõestatud, kuid siiski kõneleb palju selle poolt, et see pealuu võib olla tõepoolest on ikkagi Mozarti oma. Ja kui see on nii, siis peab küll ütleva, et liiga julmilt talitas saatus Mozartiga, kes oma muusikalises loomingus kõneles armastusest kõigivastu, alates väiksega ja lõpetades suurimaga, armastusest kogu inimkonna vastu, kes äratas oma muusikaga inimesis häid tundeid ja kes kuulutas Kristuse õpetust: „Armasta ligimest kui iseennast“ ja kes lõppude lõpuks ei leidnud rahu isegi oma igavese puhkuse paigas.

oo

Märkeid eelproovidelt

L. Neuman

Seckord teen täiendavaid märkeid laulude kohta, mis juba varem kõneall olnud, kõige pealt „Valuvõtmise laul“, mida ainult lühidalt puudutasin, enne seda aga mõni lisamärkus E. Vörk'i „Tuleviku“ kohta.

Lhk. 33 on teises reas juhtunud, et teine sopran ja alt eelmise akkordi kõla kõrvus kandes teises taktis teise noodi valesti on laulnud, nimelt II sopran „f“ asemel „e“ ja alt „d“ asemel „cis“. Ebapuhas ja ebakindel on paljudes kohtades samas reas viimane takt meeshäältel olnud silbil „Ma“. Eriline tähelepanu esimesele bassile ja tema „g“-le. Viimases reas ei taha osa teisi soprane esimest nooti „c“ leida. On sama noot, mis kaks takti varem sõnas „toob“.

Üldmärkus: mitte venitada seda laulu, eriti lhk. 32 ja 33. **Valuvõtmise laul** lhk. 84. Mehed kindlasti sisseastuda, eriti läbitungivalt laulgu esimene tenor. Naishääled laulgu salapäraselt tasase häälega sõnad „kiitsharakale kibedus, musta linnule muu töbi!“ Nõidumise ja ebausuu meeleolu! Ka aldid laulgu sõnad „musta linnule muu töbi“ tassa, tuntava tõusu ja sellele järgneva kahane-misega. Kuid mitte venitades, vaid ikka elavusega ja elevusega! Siis kohe jälle täie, kõva häälega, nagu terve hingejõuga „harakale haigust“ edasi andes, peale sundides, peale nõidudes! Lhk. 86 on tarvis rohkem teisi kui esimest soprani.

Väga aralt laulavad sopranid lhk. 87 teises taktis silpi „veks“, nagu mitte teades millal ja kui pikalt neid kuueteistkümnendikke laulda. Soovitan seepärast soprani kuulata lhk 87 esimese noodiga sisseastuvaid teisi hääli, eriti basse ja tenorisi, kes laulavad „laps saab enne ter-. Niipea kui nad on laulnud silbi ter- lisavad sopranid rahulikult taktis, ja mitte komistades — rutates, silbi v e k s juure.

Altidega tehtagu lhk. 155 esimene takt järgmine abiharjutus:

maa- le: Te- re, Soo-me, mu maa

Silbil „le“ mindagu seega „as’ile“ tagasi ja sealt siis poolhäält alla „g“ peale, mis märksa kergem.

Niiviisi tehtagu see abiharjutus kõigi altidega; siis poolitatagu, kusjuures üks osa alte (näit. teised a.) jälle nagu nootides kirjutatud laulavad, kuna I aldid abiharjutuse noodid edasi laulavad. Kui noot „g“ ja terve kokkukõla taktis „tere, Soome, mu maa“ vankumata kindel, siis laulavad muidugi kõik aldid jälle, nagu noodis trükitud. Kes altides klaverit oskab mängida, harjutagu siis kooskõla ülalseisvat kaks takti palju mängides ja oma osa kaasa laudes.

Nüüd, kus terve rida näpunäiteid ja abiharjutusi antud, loodan et koorijuhid neid lahkesti tarvitusele võtavad sellejärele, kuidas

Lauljad — Eesti Lauljate Liidu liikmed! Muretsege endile üldlaulupeoks Lauljate Liidu rinnamärgid. Rinnamärk on tunnuseks, et teie kuulute selle hiigla muusikapeo korraldaja — Lauljate Liidu — liikmeskonda, et teie moodustate organiseeritud lauljate pere. Veel täna saatke oma seltsi juhatuse kaudu tellimine ära.

Höbemärk maksab 1,25 senti, pronksmärk 75 senti. Asjatundjad peavad pronksmärki välimuse poolest sama heaks kui höbemärki, milline on esimesest tuntavalt kallim.

nad neid oma lauljate juures just kõige kasulikuma leiavad olevat. Neid abiharjutusi ja abinõusid tarvitusele võttes saame viimaks neist paarist kurjast taktist kindlasti üle!

Ja lauljad ise, kel võimalus kodus harjutada, eriti klaveril ehk harmooniumil, tehku seda, nad kergendaks seeläbi oma juhtide tööd, kellel sest juba nii kui nii mitte puudu ei ole, eriti maal, kus tihti suur puudus tarvilikudest õppeabinõudest lauluharjutustel. Nii on juhtumisi, et lauluharjutuse ruumis klaver puudub, kuna mõne üksiku laulja kodus niisugune leidub ja laulja ise ka natuke mängida oskab. Niisugusel korral tarvitagu muidugi klaverit ka laulupeo laulude õppimiseks, eriti korrates üksikutes taktides, nagu ülalpool mainitud.

Ja siis lõpuks veel üks palve: õpitagu sõnad kõigis salmides kindlaks. Sõnade mittetundmine paneb lauljaid ja laulu kammitsasse! Olen juba kord varem seda palunud.

Natuke praegusest Itaaliast

8-al jaanuaril oli kogu Neapoli, see kaunis lõuna Itaalia linn, mis ühtlasi üks arvurikkam oma elanikkudega, suures elevuses ja ärevuses. Kuigi Afganistani kuninga ja kuninganna saabumine Neapolisse, et sealt edasi Rooma sõita külaskäigule Itaalia kuninga-paari juure, oma jagu Neapoli rahva tähelepanu enese poole pööras, sest on ju itaallased haruldaselt vastuvõtlikud kõigele, mis suurte tseremooniatega, ilu ja pidulikkusega ühenduses, jäi see kõik varju selle pühalikkuse ja vaimustuse kõrval, mida sünnitas Pietro Mascagni. Itaalia praegusaja populaarsema helilooja ilmumine

A. Kapp. Peterburi konservatooriumi õpilasena 1895. a.

Neapolisse, kus ta samal päeval oma uuesti komponeeritud laulu, „Inno del lavoro“, meie keeles „hümn tööle“ isiklikult juhatas. Tema tulekust Neapolisse oli päevad varem teatatud suurtel plakaatidel, mis igal uulitsanurgal kuulutasid isamaa geeniusse „il genio della patria“ tujukust Neapolis. Ja nagu Caesar kord võis enesest ütelda „veni, vidi, vici“, nii võis seekord neidsamu sõnu Mascagni ka enese kohta tarvitada: „ma tulin, nägin ja võitsin“.

Hümn ise on pühendatud Itaalia fašistlikele töölistele, ja tema sõnu on luuletanud kaks Itaalias väga populaarset isikut: rahva-

saadik Rossoni ja rahvaluuletaja Libero Bovio; viimase isa Giovanni Bovio oli kuulnud Itaalia vabadusvõitleja ja isamaalane.

Hümni esiettekannet sündis toredas San Carlo teatris, mille rikkalikult kaunistatud näitelaval umbes nelisada nais- ja meeslauljat asetustid. Kui Mascagni laulukoori saatva orkestri ette juhataja kohale asus, ei tahtnud publikuga viimse võimaluseni täidetud teatris lahti pääsenud käteplagina torm kuidagi lõppeda. Viimaks sai juhataja ometi tõstetud taktikepi vajutada ja esimesena kõlas orkestri poolt mängitud „kuninga mars“ millele järgnes samuti orkestri poolt mängitud fašistide laul „giovenezza“. Mõlemaid palasid saatsid kogunud rahva ürgjõulised vaimustuse hüüded. Kui aga siis viimaks uuesti komponeeritud hümn kuuldavale tuli, siis olid vaimustuse avaldused otse kõrvulihkustavad. Kaks korda oli hümn juba korratud, kui kolmandal korral neapolilaste muusika entusiasmist lahtipuhkemisele viimne pais kadus ja kogu teatri täis rahvast uut hümnit juba ise kaasa laulma hakkas!!

Enne hümnit pidasid Rossoni ja Bovio kõnesid, esimene tõsiselt, teine naljatöonis selle kohta, kuidas hümnit sõnad ja viis

1927. a. Muusikalehe üksiknumbreid, mis korra talituses täiesti otsas olid on üksiknumbreid müüjailt tagasi saadud. Nii on 1927. a. Muusikalehe terveid komplekte veel vähesel arvul saadaval. Mõned komplektid on ka kokku köidetud; hind 2 krooni. Kõitmata aastakäigu hind 1 kr. 20 sen. Saate talitusele vastaval arvul postmarke või raha, siis saadetakse aastakäik 1927. a. Muusikalehte otsekohe postiteel kätte.

tekkisid. Muidugi katkestasid kõnesid lugematud „evviva“, elagu-hüüded kuningale, Mussolinile ja uue hümnit kolmele autorile.

Kuid pidu ei lõppenud mitte veel teatris. Sealt mindi „piazza del plebescito“ avarale platsile, kus juba umbes kahekümne tuhandeline rahvahulk ootas, et siin omakorda hümnit lahtise taeva all kuulata. Ka siin pidi hümnit kordama, ja rahva tung oli nii suur, et kolm autorit vaimustuses karjuva ja lärmitseva, pealesuruva rahvatungi eest hädavaevaga veel elusalt pääsid. Hümnit kordamiskohti üksikute salvide vahel laulis juba kogu rahvas kaasa sõnadel:

„Üks on tunne, mis meid ühendab,
Jumal kaitsku ja hoidku meid.
Isamaad ei tohi iial ära anda
Isamaa peab jääma kättevõidetuks.
Sina õpetaja pane koolis loitma
Armastust Itaalia, ta ajaloo vastu.
Sa ütles: töö toob valgust, elu kuulsust
Töö vabaduse mõök ja kilp.“

Järgmisel pühapäeval ootas uus triumf armastatud Itaalia heliloojat, vana hallpead Mascagnit ja tema nooruslikult sätendavat hümnit juba teisel, seekord Itaalia pealinna, „igaveses“ Roomas.

IX üldlaulupidu

Laulupeo kolmanda ja viimase ringi eelproovidest.

Kaks ringi üldlaulupeo eelproove on juba lõpule jõudnud. Algab kolmas ning viimane enne laulupidu. Kahe esimese ringi eelproovidel andsid üldjuhid ja instruktorid laulukooridele praktilisi juhatusi laulupeo laulude õppimise, neis leiduvate raskuste ületamise ja nende tõlgitsemise kohta, kergendades seega neile tunduvalt laulupeo eeskava korralikku ettevalmistamist. Ühtlasi oli neil eelproovidel ka suur tähtsus kooride kooslaulu arendamisel. Enamik laulupeole ülesannud laulukooridest ja nende üksikuist lauljaist hindas nende eelproovide suurt tähtsust ja kasu väga õieti, ja võttis neist korralikult osa, vaatamata sageli maakaugusele, halvale ilmale, pahiadele teedele või mitmesugustele muudele raskustele. See on olnud parimaks tõenduseks, et meie lauljaskonna enamik on teadlik oma peale võetud kohustuste suuruses ja tähtsuses ning püüab täie hoole ja andumusega kaasaaidata Eesti laulu suurpäeva — 9. üldlaulupeo hiilgavale muusikalisele kordaminekule, vaatamata mitmesugustele raskustele, mis neil selle juures kanda ja võita tulevad. Lauljate Liidu juhatus ei kahtle, et see osa meie lauljaskonnast oma peale võetud kohustused üldlaulupeo vastu samasuguse püsiva hoole ja vastutustundega ka lõpule viib.

Ent nende kõrval on laulupeole ülesannute hulgas kahjuks ka küllalt rohkesti laulukoore ja üksikuid lauljaid, kes oma peale võetud kohustusi on võtnud liiga kergelt ja pealiskandselt ning pole ilmutanud nende täitmisel küllaltast hoolt, püsivust ning vastutustunnet. Nii on mitmed koorid jäänud ilma eriliselt mõjuvate põhjusteta ühele ehk mitmele eelproovile hoopis ilmutata, teised jälle on ilmunud neile äärmiselt puuduliku koosseisuga jne. Selle läbi on see osa meie lauljaskonnast ilma jäänud kõigist eelproovidel antud juhatustest, õpetustest ja töötulemustest, mis kahtlemata on raskendanud meie laulupeo eeskava ettevalmistamistööd soovitava ühtlusega. Sellest on aga väga kahju!

Et Lauljate Liidu sooviks on olnud, ja on ka praegugi, et kõik meie laulukoorid võtaks osa eelolevast suurest laulupeost, nii et see pidu võiks kujuneda terve meie lauljaskonna suurpäevaks. Seepärast paneb ta veel kord terve meie lauljaskonna, eriti aga viimati nimetatud kooride ja lauljate südamele, et nad põhjalikult ära kasutaks nüüd veel laulupeoni üle jäänud lühikest aega laulupeo eeskava korralikuks viimistlemiseks, eriti aga seni hoopis õppimata jäänud või puudulikult õpitud laulude selgeks õppimiseks (vähemad koorid, kes vast mõnda raskemat laulu üksinda kokkulaulda ei saa, õppigu vähemalt nende üksikud hääled selgeks!), et Lauljate Liit, kes on vastutav laulupeo hea muusikalise kordamineku eest, ei tarvitseks ühtki koori või lauljat laulude puuduliku oskamise pärast laulupeost eemale jätta. Selle viimase põhjaliku ettevalmistustöö kergendamiseks ja ühtlustamiseks korraldab Lauljate Liit veel ühe ringi eelproove, mis jääb enne laulupidu viimaseks, ja seega ka otsustavaks. Selle ringi eelproovidel annavad laulupeo üldjuhid (instruktorid) veel viimaseid põhjalikke juhatusi ja näpunäiteid laulupeo laulude ettekandmise kohta ja püüavad seni tehtud tööd lõpulikult viimistleda.

Kui viimased, on sellõ ringi eelproovid ühtlasi ka kontroll-eelproovideks, kus eelproove juhutama sõitvad üldjuhgid (instruktorid) peavad selgusele jõudma ka üksikute kooride (vajaduse puhul ka üksikute lauljate) ettevalmistamise kohta, millest oleneb laulupeost osavõtmise võimalus. Selle juures pööravad nad erilist tähelepanu just nendele kooridele ja üksikutele lauljatele, kes senistest eelproovidest pole sugugi osa võtnud või on seda teinud väga korraldult. Seepärast paneb Lauljate Liidu juhatus veel kord kõigi laulukooride ja lauljate sidamele: ilmuge kõigile viimastele eelproovidele korraldult ja hästi ettevalmistatult! Olgu see iga koori ja iga üksiku laulja auasjaks, mille korratu täitmine tunduks igale neist piinliku hoolimatusena või ükskõiksusena meie eeloleva suurpäeva — laulupeo — hea muusikalise kordamineku vastu! Ärgu unustagu ükski koor ega laulja hetkekski, et laulupeo heale kordaminekule suudab omalt poolt kaasaaidata ainult see koor ja see laulja, kes on selle vastu põhjalikult ettevalmistatud. Seal juures olgu igaühel neist ülimaldks püüüks põhjalikult ära kasutada veel viimast lühikest ettevalmistusaega selleks, et niisuguseks kooriks või lauljaks saada. Sest laulupeo hea kordamineku rõõmu — seda ainumast tasu nähtud vaeva eest — võib täie hingega maitsta ainult see laulja, kes võib puhta südamega tunnistada, et ta on selle saavutamiseks kõik teinud, mis on võimalik ja suutnud selleks teha.

Selleks soovib Lauljate Liidu juhatus kõigile kooridele ja lauljaile raugemata püsivust ja jõudu Eesti laulu suurpäeva hea muusikalise kordamineku nimel.

Kursused pasunakoori juhtidele.

Puhkpilli orkestrite võimise tõstmiseks ja 9. üldlaulupeo eeskavva paigutatud puhkpilli orkestri mängutükkide õppimise kergendamiseks ning ühtlustamiseks korraldab Lauljate Liit pasunakooride üldjuhi hra R. Kull'i juhatusel ja meie paremate orkestri teoretikute kaasabil puhkpilli orkestrite juhtidele instruceerimiskursused Tallinnas 11.—14. aprillni s. a.

Kursused algavad Tallinna konservatooriumi ruumides kolmapäeval 11. aprillil kell 9 homm. Kursuste töökavas on ette nähtud instruceerimine ja õpetus puu- ning vaskpillidest ja nende käsitamisest õppuse edasi andmisel; lühike harmoonia õpetus, lihtsam instruceerimise õpetus ühes praktiliste näidete ja nende täitmisega kursuslaste eneste poolt. Peale selle eeskujulikud ettekanded mõne parema orkestri poolt.

Kursused lõpevad suurejoonelise kontserdiga laupäeval 14. aprillil.

Kursustest osavõtt maksuta. Raudteel sõiduks saavad kursuslased 50% hinnaalandust.

Üldlaulupeo platsi küsimus.

1923. a. peetud üldlaulupeo tarvis ehitati Kadriorgu laululava, mis praegu publiku tribüünina Eesti Spordi Keskliidu omanduseks. Eesti Spordi Keskliidul on teedeministeeriumiga leping sõlmitud, mille järele ta on kohustatud staadioni kasutamiseks andma Lauljate Liidule ülemaaliste laulupidude puhul. Kahjuks ei ole staadioni platsi ja publiku tribüüni võimalik tarvitada ilma kuluka ümberkorraldamiseta. Nii tuleb tribüün ümber ehitada ja jooksutee Spordi Keskliidu nõudmisel rikkumise eest katta. Staadioni muru tuleb peale üldlaulupidu uuen-

VIII üldlalupeo plats. Ülesvõtte lennukilt.

dada ja tribüün endisse seisukorda tagasi viia jne. Kõik see teeb kulusid umbes 34.000—35.000 krooni, milliseid kulusid tuleb korrata iga laulupeo puhul, mis staadionil peetakse. Kuna Lauljate Liidul volikogu otsuse kohaselt on kavatsus üldlaulupidusid korraldada edaspidi iga viie aasta järele, s. o. peale käesoleva 1953., 1958., 1963. a. jne. Siis teeks, näiteks, kolme lähema laulupeo puhul platsi ja laululava korraldamise kulud kuni 105.000 krooni. Sellest summast jatkaks ohtrasti uue laululava ehitamiseks ja uue kohasema laulupeoplatsi kordaseadmiseks. Uue lava võiks ehitada kivist kandepostidele, mille tõttu laululava võib püsida kauemat aega.

Kui ehitatakse täiesti uus laululava uuele kohale, siis võiks laululava ja muid kõrvalisi ehitusi (einelaudad, kassahooned jne.) kasutada igal suvel Harjumaal, Tallinna laulukooride, Tallinna linna koolide laulupäevade korraldamiseks, samuti vabaõhu etendusteks ja rahvapildudeks. Selleks oleks väga kohane maa-koht Lasnamäe külje all Kadrioru pargi ringtee ja Narva maantee vahel, mis praegu eraisikute omanduseks. See maa-ala on loomulik jätk Kadrioru pargile, õieti üks ilusamaid osi temast, millist rahvas juba tegelikult kasutab.

Mõeldud maa-ala omandamise asjus pööras Lauljate Liit Tallinna linnavalitsuse poole, kes otsustas, et linnavalitsus peab Lauljate Liidu poolt näidatud krundid laulupeoplatsiks kohaseks, kuid linnal puuduvad võimalused nende kruntide ostmiseks või vahetamiseks oma maa-ala vastu.

Osa krundist kavatseb omandada „Vabaõhu muuseum“ muuseumi paigutamiseks.

Kuna linnavalitsus kruntide omandamiseks ei saanud oma kaasabi anda, siis pööras Lauljate Liit Vabariigi Valitsuse poole, et see ülaltähendatud krundid ostaks riigile ja määraks rahvapargiks. Lauljate Liit ehitaks sellele maalale laululava ja muud kõrvalised hooned ning annaks need üldkasutamiseks.

Vabariigi Valitsuses on küsimus praegu kaalumisel. Valitsuse lõplik seisukoht pole veel teada. Mõeldud maa-ala maksaks umbes 80.000 krooni ja sellele mahuks laulupeo puhul umbes 40.000 isteplatsi.

Laululava ise läheks maksma esialgse kalkulatsiooni järele 40.000 krooni.

Autodega Eesti üldlaulupeole.

Välismail tuntakse eesti üldlaulupeo vastu suurt huvi, mida tõendavad rohked järelepärimised mitmesugustelt organisatsioonidelt ja välisriikide esindajalt.

Muuseumis on Eesti Autoklubile tulnud järelepärimised auto ja omnibuse liikumisvõimaluste kohta Eestis. Saabund teadete järele kavatsevad paljud väljamaalased meie üldlaulupeole sõita autode ja omnibustega.

Üldlaulupidu peetakse kõige ilusamal suve ajal, mis pikemateks autosõitudeks nagu loodud.

Väliskoore Eesti üldlaulupeole.

Meie üldlaulupeo vastu tunnevad suurt huvi ka väljamaa laulukoorid. Juba möödunud aasta veebruaris pööras Lauljate Liidu poole Stockholmi meeslauluseltsi „De Svenske“ meeskoor, kes sel ajal sõidab pikemale välisreisile Läti, Eestisse ja Soome.

„De Svenske“ meeskoor kavatseb Eestis esineda kontsertidega Tartus 26. juunil, Haapsalus 28. juunil ja Tallinnas 29. juunil. Peale selle esineb

Rootsi meeskoor üldlaulupeol 30. juunil ja 1. juulil üldmeeskooris. Meie laulupeolt sõidavad rootsi lauljad Soome, kus esinevad mitme kontserdiga.

Soomest kavatseb meie laulupeole sõita „Hämenlinnan Ev. Luth. Nuorte Sekakuoro“, millist juhatab noor helikunstnik Jaakko Tuuri.

Norrast sõidab laulupeole Norra Naisülõpilaste Seltsi laulukoor kuuekümne lauljaga.

Meie üldlaulupeost on huvitatud peale selle veel Varssavi akadeemiline laulukoor (60 lauljat). Kas poofakad üldlaulupeo ajaks Eestisse sõidavad, pole praegu veel kindel.

Otsekoheste tegelastena võtavad osa üldlaulupeost välismaadel asuvad eesti koorid: Soomest kaks koori, Lätist kaks koori ja Ameerikast üks koor.

IX üldlaulupeo eelproovid,

mis üldjuhi L. Neumani juhatusel jaanuari kuul Abjas, Raplas, Viljandis ja Pärnus ära peeti olid, nii osavõtu kui ka laulude äraõppimise poolest kõik head, kohati isegi väga head. Harjutati igal pool huviga nii kaua kui tarvis oli rongile minna, või jälle saali vabastada, nagu see Pärnus oli. Abjas ei rahuldunud lauljad, kes alles õhtul kella 8 paiku ära sõitsid veel seega, et proov kella ½5 paiku lõppes. Vaid soovisid edasi laulda. Ja laulsidki, kuni tuli rongile rutata. Nii kujunes see pühapäev osa lauljaile ja üldjuhile päris „8 tunniliseks“ tööpäevaks, ja lahkudes ei olnud väliselt märgata väsimust ei ühel ega teisel pool, küll aga head tuju.

Ainult kaks laulu jäid kohati veel alles „seedimata“, need olid Saare „Valuvõtmise laul“ ja Vörk'i „Tulevik“.

Kuid laulupeoni saadakse loodetavasti ka neis peituvast raskusist üle.

Laulupeo eelproov Raplas.

Pühapäeval, 19. veebruaril peeti eelproovi Raplas. Peale kahe koori olid kõik ringkonda kuuluvad koorid ilmunud ja töötasid laulude kallal suure hoole ja armastusega. Laulud olid võrdlemisi korralikult äraõpitud. Ainult mõne raskema juures (Simmi „Kodu viis“, Aava „Laulik“) tuli veel puudusi ette, mida aga, arvestades lauljate meeleoluga, kindlasti suudetakse äraparandada. Lauljate ja juhtide meeleolu on optimistiline. Kõik ootavad laulupidu suure huvi ja põnevusega ning tahavad end hea meelega rakendada tööle laulupeo parimaks kordaminekuks. Proovi juhatas Juhan Aavik.

oo

Kontsertide ülevaade

IV sümfoonia kontsert „Estonias“ 5. II. 1928.

Juhatas Juhan Aavik. Solist Heikki Kansanen.

Kontserdi peanumbriks oli P. Tshaikovsky V sümfoonia e-moll. Seda orkestri suurteost on meil, mitu korda kuuldud ning ta on alati publikut sügavalt haaranud. Ka seekord kuulas seda helitööd saalitäis rahvast suure huviga. Juhataja Juhan Aavik viis selle raske ülesande tunnustusväärse maitsega läbi. Mis

aga puutub orkestrisse, siis on ta küll praegu suurearvuline, ka pillide tasakaal on rahuldav — kuid vähene koosmäng annab end tunda just orkestri dünaamika. Nii puudub ilus piano, ning ka kergus. Viimase puuduse all kannatas tugevasti sümfoonia III osa — Valss. Teiseks huviesemeks oli Juhan Aaviku „Kaks rahvaviit orkestrile. Esimene. „Mõista, mõista, õekene“ on liüriline pala, tagasihoidlikult orkestreeritud, kuna teine. „Oh, seda ilu ja õnne“, kõitis enam teemide käsituse kui ka huvitava, julge orkestratsiooniga. Meil on see viis tavaliselt tuntud enam nobedamas tempos, kuna J. Aavik oli teinud ta raskepärasemalt, mis ka sobis raskepärase orkestratsiooniga. Kuid kas peab sümfoonilises töös olema sarnane sissejuhatus, kui näit. soololaulul harilikult on? Need mõnetaktilised sissejuhatused mõlemil viisil tundusid mulle küll ebasobivatena. Üldiselt on aga Aaviku „Oh seda ilu ja õnne“ päris õnnestunud.

Ka on sümpaatne, et meil iga sümfoonia kontserdi kavva võetakse ka omi autoreid. Võib olla, ergutab see mõndagi kirjutama, ning meie sümfooniline repertuaar rikastuks selle tagajärjel hoogsamalt. On ju tõsi, et heliloojad komponeerivad meelsamini sarnasi töid, mille järgi rohkem tarvidust.

Solist. viiulikunstnik Heikki Kansanen, kes mängis Tšaikovsky huvitavat viiulikontserti, ei suutnud publikut võita. Ta on keskpärane viiuldai. Ka pill tundus kõlatuna. Tehniliselt on H. Kansanen kaunis arenenud, kuid muusikaline külg jäi väga kahvatuks, kuna Tšaikovsky sügavasisuline töö nõuab suurimat süvenemist. Selle kõigiga võib ja ka tuleb leppida, sest pole ju iga viiuldai haruldasi mängijaid. Kuid palju sümpaatsem oleks olnud H. Kansaneni esinemine Soome helitöödega, mis oleks talle enesele arusaadavamad ning ta võimetele omasemad. Ka meie huvi oleks olnud suurem, kuna Tšaikovsky viiulikontserti oleme varemgi kuulnud ning paremal ettekandel. Kui juba soomlane solistik, siis ka soome helitööd. On ju soomlastel päris ilusaid töid viiulile.

*

Rahvast oli kontserdil palju. Saal oli täis. Vist oli terve sümfoonia-kontsertide publik koos. Rohkem teda vist küll pole. Nii armas, et niigi harva on võimalus muusikaliseks mõnulemiseks. Ärgu jäägu ka edaspidi ükski muusikasõber ja -harrastaj ilmumata. Nii suur nauding on siiski pühapäeva hommikul tötata meie kunstitemplisse — jumalaga juttu ajama. **T. Vettik.**

Ungari muusika õhtu

korraldas „Estonia“ kontsertsaalis 19. küünlakuu päeval s. a. Eesti-Sooms-Ungari Liit.

Kontserdi algul andis prof. P. Ramul kõnes lühikese ülevaate Ungari muusika 2000 aasta pikkusest ajaloost. See aeg on jäädvustanud üldisesse muusika-ajalukku mitu ilmakuulsat nime, nagu Liszt, Hubay, Isay j. t. Rahvuslises muusikas on ungarlased juba ammuigi teadlikult töötama hakanud. Juba Fr. Liszt kasutas rahvaviise oma kuulsates rapsoodiates, sellega propageerides Ungari rahvuslist muusikat. Ka Brahms on omal ajal Ungari muusika propageerimises palju kaasa aidanud oma kuulsate „Ungari tantsudega“, mis väga populaarsed, ning mis jällegi kirjutatud Ungari rahva motiividel.

Samasuguse innuga töötavad ka praegused heliloojad rahvaviiside põhjal. Tähtsamad neist on Béla Bártok, keda prof. Ramul võrdles Norra Griegiga ning vene Mussorgskiga. Võrdlen teda täie veendumusega ka meie Mart Saarega. Béla Bártok'i teened on suured rahvaviiside korjamises ning rahvusmuusika stiili rajamises — ja kas pole meie rahvusliku muusika stiili aluspanija M. Saar! Ka on veel teisi tähtsaid praegusaja heliloojaid, nagu Zoltán Kodály, Ernst Dohnányi j. palju teisi, kelle muusika lähtekohaks osutub samuti rahvaviis — see puhas, otsekohene ning võltsimata aare. Ning ungari muusikal on, tänu sellele õigelle arusaamiselle, täiesti oma eriline ilme — ungari ilme. Kui palju oleme meie taha jäänud oma hõimudest selles suhtes. Meil paljud kahtlevad

Noor helilooja E. Aav,
esimese eesti ooperi „Vikerlased“ autor

veel! Paljud ei tunne rahvaviisegi, peale moonutatud „Kus on kurva kodu“, või „Ei saa mitte vaiki olla“, ning missugusi võõraid viise ei kuule meie „Popurriides Eesti rahvaviisidest“, kus puhtsüdamlikult on eesti rahvaviisiks ristit tuntud saksa viisid „Mu isamaa armas“, või „Eestimaa, mu isamaa“. Sarnasi näiteid on palju, palju.

Kontserdi pikk kava (kestis 2½ tundi) sooritati üldiselt korralikult. V. Riives sooritas hea eduga Bártok'i, Dohnányi ja Listz'i klaveritöid. Meisterlikult esines violoncellokunstnik K. Bachblum Joltán Kodály — Adagioga. Tema mäng on väga nauditav. Tal on ilus laulev kantileen, mis omab ilusa mahlakuse, lainetava, rahulise vibratoga. Ta muusikaline tõlgitsemine on väga sisukas.

Publik oleks meeleldi soovind kunstnikult lisapala. Rea huvitavaid Bártok Béla, Fráter Béla, Fráter Loránd ning Bálazs Arpád'i säätud rahvalaule laulis N. Kanarik-Puusepp. Rahvalaulude ettekanne on raskemaid ning peenemaid alasi. See nõuab suurt muusikalist intelligentsust ning süvenemist. Ettekanne peab olema lihtne, südamluk ja kunstiliselt põhjalikult läbi elatud. Meil on vanemaidki lauljaid vähe, kes suudaksid süveneda rahvalaulu miljöösse ning neid hästi ette kanda. Noore laulja juures on see muidugi vabandatav, kui ta seda ei suutnud, päälegi nii õrnade ning tundeküllaste lauludega, kui on ungari rahvalaulud.

Hääle suhtes peab aga laulja veel palju õppima ning töötama, kuna ta hääle registrid pole sugugi ühtlased ning tooniandmine üldiselt raskepärane. Peale selle kõlavad alumised noodid temal väga ebasümpaatse värviga. Parem oleks olnud ka kui laulja omalt poolt lahke lisanduse Listz'i „Lorelei“ laulmata oleks jätnud, kuna publik ju lisapala ei nõudnud. Kava oleks olnud siis ühtlasem, kuna Listz'i „Lorelei“ on hoopis ise miljööst, kui ungari rahvalaulud.

Konservatooriumi õpilastest esinesid Känd oreilil ja H. Anton viiulil. Esimene sooritas Listz'i fuuga, teemile B. A. C. H., ning teine Hubay viiulipalasisid.

Hää eduga laulis lõpuks Koolinoorsoo Muusika Ühingu laulukoor R. Pätsi juhatusel ungari rahvalaule Bártok Béla säätud, milledest temperamentne „Tänav põleb“ publiku nõudel kordamisele tuli.

T. Vettik.

Katkeid E. Aav'a ooperist „Vikerlased“.

Vabariigi X aastapäeval peetud pidulikul kontserdil „Estonias“ kuulsime esimest korda katkendeid noore helilooja E. Aav'a äsja lõpetatud ooperist „Vikerlased“.

Ooperi muusika alal oleme meie olnud täielikud vaesedlapsed. Kuna meie naaberrahvastel juba ammugi mitmed tähelepanuväärivad ooperid olemas, pole meil veel ükski heliloojaist ooperiga esinenud. Oli kuulda mitme aasta eest, et M. Lüdig komponeerivat ooperit. Võib olla sääl kaugel on ta selle töö lõpule viinud — kuid meie seda kahjuks, ei tea.

Nüüd on noor helilooja E. Aav komponeerinud uue ooperi „Vikerlased“. Nii siis esimene eesti ooper! Ka „Estonia“ teater on selle ooperi vastu huvi tunnud — ning loodame lähemal ajal „Vikerlasi“ laval näha-kuulda.

„Vikerlased“ koosneb kolmest vaatusest — viiest pildist. Ta käsitab vikingite ajajärku muistses Eestis. Kontserdil kanti ette I ning III vaatuse esimesed pildid. (Kahjuks jäi ühe solisti hr. Otsa haiguse pärast I vaatuse II pildist Ülo aaria välja). Tegevus sünnib muistses rannakülas ning ühes Rootsi linnas. Katkendite järgi esinevad ooperis rahva vanem Vaho, tema tütar Juta, noor sõjlane Ülo ning selle kasuõde Vaike, vikingite vürst Olaf, rannaküla neiud ning nooredmehed.

Ettekantud katkendite järgi pole ju võimalik ooperi üle otsustada. Ka pole praeguse kirjutuse eesmärk see. Sellepärast jätan pikema arutluse ooperi muusikast selleks puhuks kui kuuleme tervet ooperit „Estonia“ laval. Arvan aga et E. Aav võib oma töö tulemustega täiesti rahule jääda. Muusika on voolavalt kirjutatud, väga temperamendirikas — täiesti vastav sündmustikule — rättniliselt huvitav ning mitmekesine. Ka dramaatilised kohad tundusid tabavatena.

Nende katkendite orkestratsioonis oli tarvitatud rohkesti vaskpille — kuid ereva ning närvilise meeleolu tabamiseks, mida pilt kujutas, oli see vast tarvilik. Peale E. M. O. koori ning Estoonia sümfoonia orkestri olid kaastegevad solistid: pr. J. Loo (Juta), prl. M. Runge (Vaike), hrad K. Viitol (Vaho), A. Arder (vürst Olaf), A. Kikas (saadik) ja A. Visman (Ülo). Kõik solistid, kelledest K. Viitolil oli pikem osa laulda, täitsid oma ülesanded korralikult.

Nii kooris kui üldises ansambelis, mida juhatas R. Kull, tundus vähest ettevalmistust. Töö iseenesest aga huvitas publikut ning autor sai suurte kiiduavalduste osaliseks. Olgu tervitatud sarnased uudised! Autorille aga surume tugevalt kätt ning — õnne edasi!

T. Vettik.

Neegri baritoni Francis Mores'i kontsert.

Francis Mores kuulub kunstnikuna kahtlemata paremate hulka. Teda on arvustajad võrrelnud ilmakuulsaima baritoni laulja Battistiniga ning ristinud „Mustaks Battistiniks“.

Francis Mores on sündinud Ameerikas arhitekti pojana. 14 aastasena pääsenud ta kirikukoori laulma. New-Yorgis läinud ta sealse itaalia laulu-maestro Brutto Giannini juurde, et saada maestrolt asjatundlikku arvamist oma hääle kohta — kuna tal suurim tung olnud muusikat õppida. Brutto Giannini annudki kiitva otsuse Mores'i hääle suhtes, ning siis alanud hoogne õppimine mille lõpetas Milanoš Ernesto Coronna juures. Francis Mores on

lauljana peaaegu terve maailma läbi käinud, nii Ameerika, Kanaada, Euroopa ning Egiptus j. p. m. ning igalpool on ta suurte kiituste osaliseks saanud.

Meil, Tallinnas esines Mores esimest korda 26. küünlakuu päeval 1928 a. Francis Mores'il on tore, sammetpehme ning laialatusega bariton, mida ta käsitab meisterlikult. Ei mingisugust pingutust ka kõrgemates nootides. Kõik tuleb sulavalt, vabalt, nii kui meistril kunagi. Tema „la“ kõlab toredalt, mis baritoni äärmine noot. Üldse ülemise registri noodid tunduvad kõlavamad alumistest. Ja kas pole kõrged noodid maitserikkal käsitlusel laulja uhkuseks. Need on kui laulu kroon! Millega aga ta kohe publiku võidab on suur muusikaline intelligents. Nii maitserikkalt oskab ta tõlgitseda ning nii veenvalt ning sümpaatselt esineda. Harva leidub ka hääde lauljate juures neid, kes publiku vaimustusest ei laseks end ahvatleda ning seejuures üleisa lüüa. Fr. Mores püsis kõigi ovatsioonide peale vaatamata ikka roopas. Ei kusagil läinud ta efektide pääle vaid kõikjal oli oma esteetiline mõõdupuu, ning sellele jäi laulja truus.

Kavas oli: proloog Leoncavallo ooperist „Pajatsid“, aaria Verdi ooperist „Maskiball“, Tosti „Mattinata“, Verdi Gredo „Ottellost“, aaria Meyerbeeri ooperist „Afrika neiu“, S. Goleridge — Taylari kaks inglise laulu ning rida neegri rahvalaule.

Muusikalisena uudisena oli meile muidugi omapärase meloodikaga ning rütmikaga neegri rahvalaulud, mida Mores väga meisterlikult ning omapäraselt laulis. Kahju ainult et sarnast muusikat meil igasugused jazzid nii labastanud on — muidu oleks mulje olnud neist laulest palju värskem ning puhtam. Nende vii- side harmoniseerija Burleighi kahjuks aga tuleb seda öelda, et ta pole neegri viiside omapärasusse sugugi tunginud, pole nende omapära arvesse võtnud harmoniseerimisel — ning harmoniseerinud neid väga harilikult. Ilma kaasmänguta oleks need laulud kahtlemata sügavama ning omapärasema mulje jätnud.

Klaveril saatis Francis Mores'i S. Mamontov. S. Mamontov on meil tavaliselt ikka saatnud väliseid soliste, kuid minu arvates suhtub ta oma üles- andele pealiskaudselt — tundub hoolimatust, ammetlikkust. Ta on ju hea klaveri- mängija, kuid mingisugune raskus, külmus on tema löögis. Rohkem õrnust, ker- gust ning peenemat dünaamikat sooviks ma Mamontovi kaasmängult.

Francis Mores aga võitis meid juba esimese lauluga. Kiiduavaldused olid suured ning lõppu ei tahtnud neile tullagi. Aitäh talle, et ta meile tuli! Tulgu ta jällegi mõnikord siia kaugelle põhja, siia külmale põhjarannikulle ning toogu kaasa seda soojust ning tuld millest süttisid lõõmama meie südamed.

Usun kindlasti et kõik, ka need kes tulid kontserdile uudishimust neegrit näha, lahkusid kontserdilt teadmiseiga, et nad olid kuulnud ning nautinud suurt neegrite kunstnikku!

T. Vettik.

Tallinna Meestelaulu Seltsi

vaimulikku kontserti, palvepäeval 29. veebr. s. a. Kaarli kirikus, tuleb kõigiti hästi kordaläinuks pidada. Prof. A. Topman oli eeskava väga maitsekalt ja stiilselt kokku seadinud, avades kontserdi J. S. Bach'i „Praeludium ja Fuga'ga“, mille ta huvitava ning värvirikka registratsiooniga mõjuvalt kuuldavale tõi. Järgnesid meeskoori laulud vanuult klassikuilt Palestrinalt, Gabrielli'lt, M. Haydn'ilt, Bach'ilt j. t., mille ettekandel meie laulumehed oma lugupeetud maestro

prof. A. Topman'i juhatusel oma võimisi täies hiilguses näidata saivad, lauldes vastava arusaamisega ja andumusega ning hiilgades sealjuures oma suurepärase pianissimo ja mõjuva fortega isegi sarnastel kõrgeil nootidel kui lal ja sil bemoł (tenoris). Kõige sellejuures näitasid üksikud häälerühmad täielikku tasakaalu ning kokkusulavust. Lulukoor algas hardumusega, voolava G. Palestrina „O Domine Jesu Christe'ga“ ning lõpetas oma stiilselt väljapeetud kava mõjuva Beethoveni „Kiituse lauluga“.

Solistina esines vaimuliku aariatega meie tuntud ooperilaulja pr. O. Krull, lauldes temale omase südamlikkusega ja pakkudes sellega publikule vaheldust ning mõnusat naudingut. Soovitavam oleks olnud vaid eeskavva paigutatud numbri juure jääda, väljaspool kava lauldud Mendelssohni pika aaria asemel.

Vaimulik laul on üks iseäralikumaid, tänamatumaid laulu alasid. Sellest arusaamiseks on vaja iseäralist närvi, ja seda arusaamist praegusel ajal oma lauljasse istutada ei ole kerge töö. Sellega aga oli prof. A. Topman hiilgavalt toime saanud, mida tõendas see kaunis kontsert. Loodame et Meestelaulu Seltsi laulukoor lubab eneselt edaspidi ka moodsaist heliloojaist üht vaimulikku kontserti oodata.

R. P.

oo

Eesti Koorijuhtide Ühing

pidas oma aastapeakoosolekut 25. veebruaril s. a. Uuteks liikmeteks võeti vastu järgmised koorijuhid: L. Neuman — Tartust. E. Aav — Tallinnast ja Elfriede Oder — Aegviidust. Juhiti tähelepanu sellele et E. K. Ü, kes enamalt peamiselt vaid linna koorijuhte oma liikmetena nägi, nüüd rõõmustada võib et ka maa-kooride juhid on hakanud huvi tundma ühingu vastu ja liikmeiks astunud, samuti on liikmeiks vastu võetud mitmed kooli kooridega töötavad õpetajad. Konsta- teeriti et huvi E. K. Ü. vastu on tõusmas.

Juhatus esitas peakoosolekule oma aasta aruande, millest selgus et on tegut- setud energiliselt ja korda saadetud niipalju kui üldse ühingu eksistentsi lühike- aeg seda on võimaldanud.

Üheks tähtsamaks E. K. Ü. algatuseks tuleb pidada muusikalise kes k- raamatukogu asutamise algatust, mis vastavais organisatsioones ela- vat vastukaja leidis. Nii astusid kokku möödunud aastal järgmised muusikaliste organisatsioonide esindajad: kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali valitsuse, Tal- linna Konservatooriumi, „Estoonia“ Seltsi, E. Koolijuhtide Ühingu, Lauljate Liidu, Muusikute ühingu, P. Süda mälestuse jäädvustamise seltsi, Linna keskraamatu- kogu. Töötati välja muusikalise keskraamatukogu asutamise kava, mille järele- ülalmainitud seltsid sellele majanduslise aluse panevad, igaüks oma võimaluste piirides. Selle raamatukogu asupaigaks jääks Linna keskraamatukogu ruumid, samuti saaks ta ka töötama Linna keskraamatukogu juhatusel direktiividel. Tarvisminevate raamatute nimestiku säevad kokku nimetatud seltsid, kuna lõpulik sõna selleks on 3 liikmelisel komisjonil mis valitud nende organisatsioonide esindajaist.

Nii oleme selles asjas jälle sammu edasi läinud ja ligemal ajal võime tervi- tada selle muusikutele nii tähtsa asutuse ellu astumist.

Tuleb veel äramärkida tervet rida loenguid ja referaate, mis E. K. Ü. juhatus maksuta korraldanud, millest osavõtt on alati väga elav olnud. Iseäranis elavaid mõttevahetusi kutsusid esile kirjanik E. Peterson'i ja keeleteadlase mag. Joh. Aavik'u ettekanded Eesti foneetika üle. Peakooosolek pidas väga soovitavaks sarnaste loengute jätkamist. Ja nii on tegevuskavas ettenähtud ligemal ajal järgmised loengud:

Eesti foneetika — prof. dr. A. Saareste.

Soome ja Ungari muusika — prof. P. Ramul ja R. Päts.

R. Tobias ja tema kantaat „Damaskuse Johannes“ — prof. A. Topman ja E. Võrk.

Itaalia helilooja E. Bossi ja tema „Canticum canaticorum“ (Salomoni ülem-laul) — D. Orgussaar.

Meie koorilaulu praegusest seisukorrast — prof. A. Topman ja T. Vettik.

Emotsioonilised avaldused koorilaulus — K. Leinus.

Peale selle on E. K. Ü. tegevuskavas ettenähtud suviste lühikeseajaliste muusikakursuste korraldamine koorijuhtidele ja muusikaõpetajaile. Kava selleks on juba väljatöötatud.

E. K. Ü. juhatuses liisu läbi välja langenud liigete K. Leinus'e ja V. Nerep'i asemele valiti juhatusse K. Leinus (endine) ja R. Päts, kandidaatideks jäid T. Vettik ja J. Heilila. Revisjoni komisjoni valiti E. Võrk, J. Jürgenson ja E. Aav. Juhatus jagas oma ametid järgmiselt: esimees K. Leinus, abiesimees R. Päts, kirjatöömaja D. Orgussaar ja laekur A. Krull.

Läbirääkimiste ajal oli põnevamaks kõneaineks meie koorilaulu praegune seisukord. Mõningate kooride lauljate poolt olla arvamisi kuulda et meil koorilaul olevat praegu liig keeruline, liig väheütlev; heliloojad kirjutavat laule liig monotoonselt, igavalt, isegi futuristiliselt ja seda kõike „mingisuguse Eesti rahvusliku stiili“ tähe all. Ei olevat sarnaseid sütitavaid laule kui K. A. Herman'i ajal. Iseäranis vanemad koorilauljad ei ole sellega rahul. Läbirääkimistest sellel teemil selgus et mingisugusest futurismist meie muusika-literatuuris, eriti veel kooriliteratuuris ei või juttugi olla. Kui meie heliloojate püüd on leida ka muusikas meie rahvuslikku põhitooni, siis on see kõigiti väga tänuväärt ja selleks tuleks kaasaadata ja seda arendamist toetada, kuna see on ainuke tee, mis meie muusikakultuuri võib viia teiste rahvaste m. kultuuri tasapinnani. Siin on meil veel palju tööd ees. Oleme maha jäänud teistest rahvastest vähemalt mõnekümne aasta võrra. Kui vast heliloojaile midagi etteheita võiks, siis oleks küll ainuke — voolavusepuudumine meie koorilaulus. Leiti et sarnased koorilaulud, missugusi praegu meie heliloojad kultiveerivad, on kunstiliselt väga tähelepanuväärt, on ka hästi läbitöötatud ja läbituntud, kuid nende kallal on tarvis palju nikerdustööd teha, on tarvis vaeva näha, enne kui neid nautida saab. Nii on nad sobivamad vast väiksema, intelligentsema koorile, n. n. kammer-koorile. Kuid iga meie koorijuht peaks oma meeldivaks kohuseks pidama oma laulukoori kasvatada selles vaimus, mis meie rahvalaule meile ligemale toob ja seda hindama õpetab. Teati näiteid tuua et koorid, kus koorijuht sarnaselt oma laulukoori kasvatanud, väga armastavad meie omi laule, kõigi raskuste peale vaatamata. Sarnased lauljad on äle kasvanud igapäevasest labasusest ja sinnapoole peaksime kõik püüdma.

Viis aastat Narva muusikakooli

Käesoleva õppeaasta algul sai täis viis aastat Narva era muusikakooli asutamisest.

Narva muusikakooli asutajateks olid kohalikud muusikategelased: A. Hahn, E. Schütz, J. Välbe, P. Penna ja J. Tuultschijev.

Õpetajateks avatavale muusikakoolile kutsuti Elisabeth Schütz — eriklaver, Hahn, Adele — eriviul, Joosep Tuultschijev — muusika teooria ja orkestri mänguriistad, Peeter Penna — muusika teooria, orel, klaver ja koorilaulmine, Jüri Välbe — erilaul ja muusika ajalugu, Anna Hahn — sundklaver, Salme Välbe — sundklaver ja Eduard Knude — puhkpillid. Kooli juhatajaks valiti kohaliku ühiskõhnamnaasiumi direktor J. Välbe.

Põhikirja järele on muusikakoolile üsna avarad tegevuse piirid ette nähtud, kuid ta töötab siiski muusikalise keskkooli kavade ulatuses. Kõrgemal kursusel töötamiseks tuleks õpilastel asuda Tallinna või Tartu: selleks on ka õppekavad kokkukõlastatud nende koolide õppekavadega. Narva oludes aga ei arene muusikakooli tegevus kunagi nii laiaks, nagu see põhikirja järele võimaldatud on. Tugevamad alad kooli tegevuses on ikka olnud klaverimäng, soololaul ja viiulimäng, nõrgemalt on tegutsenud eriainetes hulgas cello, bratsche ja puhkpillide klassid. Kõrvalainetest on õpetatud muusika teooriat ja solfeggiot, kuna muusika ajaloo ja harmoonia grupid on mõnel aastal puudunud osavõtjate arvu vähesuse ja ainelise kokkuhoidmise tõttu. Üldiselt on aga õppetöö süvenenud ja täienenud iga aastaga: on rohkesti tekkinud õpilasi, kes suudavad esineda kontsertidel, eriti klaveri, viiuli ja soololaulu alal.

Üheks ilusamaks saavutuseks muusikakooli juures on kooli orkestri tekimine vabakunstniku J. Tuultschijevi algatusel. Orkester on tihti esinenud kontsertidel hea eduga. Orkestri liikmete arv ulatab üle 30.

Õpilaste arvu poolest on muusikakool järjest suurenenud: hakates peale 37, on see arv tõusnud viimasel õppeaastal 97-ni. Sarnane õpilaste arvu tõus on paremaks tõenduseks sellest, et muusikalise hariduse otsijaid Narvas on ja et on leitud paremaks teeks muusikalise hariduse omandamisel muusikakooli astumine.

Täieliku kooli kursuse (kuus astet) on lõpetanud klaveri alal pr. E. Schützi klassist neli õpilast: Naima Penna-Hansar, Aleksandra Klement, Niina Bormann ja Armanda Järv.

Kooli tegevuse tagajärgedega viie aasta kestel võib täiesti rahul olla. Iga kevade on terve rida õpilasi eksamid ära teinud mitmesugustes ainetes, saavutades mõnikord hiilgavaid tagajärgi, nagu see on näha eksamite protokollidest ja kooli tegevuse aasta aruannetest. Kui liikuda Narva kontsertides ja teatrites, siis väga tihti või leida nimesid, mis kunagi ka muusikakooli raamatutesse olid sisse kantud. Kahtlemata on muusikakooli kaudu Narva noorsugu suuremat huvi muusika vastu hakanud tundma, tehes seda oma armsamaks ajaviiteks. Eriti on keskealiste õpilaste hulgas palju neid, kes õpivad muusikat või laulu oma isiklise ja perekondlise elu mõnustamiseks.

Muusikakool on oma viieaastase tegevuse kestel korraldanud Narvas neli-kümmend kuus muusikaõhtut.

Muusikakooli majanduslist külge tema tegevuse esimese viie aasta kestel ei saa pidada hiilgavaks.

Ruumide küsimus ei ole seni muusikakoolile raskusi teinud, kuigi tal tuleb võrastes ruumides elada kitsalt ja kokkuhoidlikult.

Sissetuleku allikateks on olnud kõige pealt õppemaks ja teiseks toetussummad mitmesugustelt asutustelt ja isikutelt.

Ei ole muidugi kerge Muusikakooli üleval pidada kauges piiräärses linnas, kus majandusline elu kipub soiku jääma; aga oleks siiski kultuuriliselt lubamata teda surmale lasta suikuda. Narva on siiski küllalt elujõuline selleks, et muusikakooli üleval pidada ja teda kultuurilise tegurina tarvitada. Narva kui idapoolne eesti kultuuri eelpost vajab head hoolitsemist oma kodanikkude vaimlise arenemise eest. Nii ei peaks Narvale üks muusikakool mitte paljuks olema. Meie tahame olla kultuurriik, järele jõuda vanematele Lääne-Euroopa riikidele, sellepärast peame intensiivset kultuurilist tööd tegema, kus ei või unustusse jääda ka muusika.

oo

Saksa laulupeost 1928. a. suvel

Eeloleval suvel on Viinis 10-nes saksa laulupidu, mille eeltöid Saksa Lauljate Liit teeb juba mitmendat aastat. Arvuliselt meie üldlaulupeoga võrreldes kujuneb saksa laulupidu muidugi määratu suureks, kuigi rahva arvuga võrreldes sakslased meist hulga taha on jäänud.

Saksa laulupeole on üles annud kokku 125.000 lauljat. Muidugi kõik lauljad, kes varem endid üles annavad laulupeole ei sõida, nagu see kahjuks igal pool kombeks on, isegi nii väga täpse ja kultuuriliselt arenend saksa rahva juures. Nii kurdab Saksa Lauljate Liidu häälekandja. Arvamegi mõne kümne tuhande ülaltoodud suurest arvust maha, siiski jääb järele lauljate hulk, mis otse muinasjutuline.

Saksa laulupidu käesoleva aasta suvel toimub Schubert'i tähe all. Seisab ju lauluvürst Franz Schubert saksa lauljaskonna südamele eriti lähedal. Tema 100-aastase surmapäeva mälestuseks on terve laulupidu korraldatudki.

Sakslased laulupidu tehes ei jäta kõrvale ka poliitilisi eesmärke. Saksa Lauljate Liidu häälekandjas kirjutab Max Steege laulupeo tähtsusest ja muuseas leiab:

„See laulupidu peab olema peale kõige muu võimas koosolek Saksamaa ja Austria ühendamisõpete propageerimiseks, peab olema suure ja uhke rahva ühtsusdemonstratsioon. Siin kuulutab saksa rahva hing: meie oleme vennad, üks rahvas, saksa rahvas, ja tahame koos töötada saksa elu ja tuleviku ülesehitamiseks. Kui ka välispidine ühendamine võimalik pole, siis seesmiselt on see juba teostund saksa laulust hoovava jõu läbi.“

Eeskava poolest jaguneb tähendatud laulupidu kahte ossa. Esimene üldkooi kontsert on määratud Schubert'i mälestamiseks. Üldkooi koos puhkpillide orkestriga kannab ette kõigepealt Schubert'i „Hümni“ ja sama autori: „Pärnapuu“. Viimane peab kujutama saksa rahva sisemist kooskõla, ühteku-

luvust ja tugevust. Edasi järgnevad esimesel kontserdil Keldorferi „Saksamaa, mu isamaa“ koos puhkpilli orkestriga, Wohlgemuth'i „Noorus on ilus“, Kirchli „Lahkumine“ ja Buck'i „Isamaa“.

Teises osas kannab üldkore ette Kremseri „Saksa vaimus ja südames“, Weidti „Üles jumala kiituseks“, Heinrichsi „Kus kuused tõusevad taeva poole“, Kienzi „Strassburgi vallil“, Marschner-Laugs'i „Lahkumine“ ja Dosti „Saksa Rhein“. Enamus üldkoori ettekandeid sünnib puhkpilli orkestrite saatel. Üldkoore juhatavad prof. V. Keldorfer, prof. W. Dost ja G. Wohlgemuth.

Ühenduses laulupeo eeltöödega annab Saksa Lauljate Liit välja igasugu kihutuskirjandust. Nii ilmub Viinis möödunud aasta augustist alates Holzeri toimetusel informatsioonileht „Viini pidupäevad“, mis peab kujutama kõiki eetõid, mis laulupeoks tehakse. Lisaks sellele annab Saksa Lauljate Liit septembrist alates iga kuu välja rikkalikult ilustatud „Viini — vihk“, millise ülesanne laulupeo mõtet laialistes rahvahulkades propageerida. Ajakirjanduse informeerimiseks annab Liit välja iga päev „Presse-korrespondentsi“, mis saatetakse kätte 1000 saksa ja 800 väljamaa ajalehele. Mis puutub väljaannete sisusse, siis püütakse leida keskteed pool teadusliku pool följetonistliku probleemide käsitamise viisi vahel, et teha väljaandeid hästi kättesaadavaks ja loetavaks kõikidele rahvakihtidele.

Laulupidu ise algab Viinis reedel 20. juulil. Sellel ja järgmisel päeval on üldkooride ettekanded Viini määratu suures „Laulukojas“. „Laulukojaks“ nimetatakse Viini laululava sellepärast, et ta ehitatakse kinnise ruumi näol. „Laulukoda“ ehitatakse ennenägemata mõtudes. Peab ju sinna sisse mahtuma üldkoor 50.000—60.000 lauljat korruga ja peale selle kõik pealtkuulajad. Nii on laulupidu kindlustatud halbade ilmade vastu. Sadagu kas või rahet! Üldkoori jaotamine kaheks (kuni 60.000 lauljat korruga) on tingitud tehnilistest ja akustilistest kaalutlustest. Pea ei või sadatuhat meest su kõrva trumminahad sodiks laulda!

Peale üldkoori ettekannete on ette nähtud terve rida vähemaid kontserte. Laulupeo muusikakomisjoni kava järele on kontserte iga päev 20. Nendest peetakse osa kinnistes ruumides, osa vabas looduses. Erikontserdid 1000 ja rohkem lauljaga peetakse osalt „Laulukojas“, osalt selleks eriti ehitatud rotundes. Viimaste kontsertide kestvuse ülemmääraks on üks tund, kaasaarvatud vaheajad.

Nii näeb välja lühidalt kokkuvõttes Saksa laulupidu 1928. a. suvel Viinis. Arvud on sellejuures nii suured, et meil raske on kõigest sellest täit ettekujutust saada. Ainult umbkaudu võib aimata, milliste hiigladimenssioonidega kogu see ettevõte ühenduses on.

oo

Muusikalisi anekdoote.

Kammermuusika õhtul kus Fr. Schubert'i tuntud „Forellide kvintetti“ mängiti, võlus üht daami eriti Max Reger'i klaverimäng. Oma lugupidamise avalduseks saatis see daam teisel päeval Reger'ile forelle. Tänukirjas vastas maestro et ta järgmisel kammermuusika kontserdil kavatseb F. Haydni „Härgade menuetti“ („Ochsenmenuetti“) mängida.

Kroonika

Kodumaa

Tallinna laulukooride tegevusest.

29. veebruaril, kell 6 andis Meestelaulu Selts Kaarli kirikus vaimuliku kontserdi ning 24. märtsil kell 8 annab „Estonias“ kontserdi uematest eesti helitöödest.

4. märtsil andis Koolinoorsoo Muusika Ühingu laulukoor „Estonias“ kontserdi Eesti — Soome — Ungari helitöödest.

11. märtsil annab Ü. E. N. Ü. T. O. segakoor kontserdi „Estonias“, mille eeskava osaliselt pühendatud helilooja A. Kapp'i loomingulle, tema 50-a. sünnipäeva puhul.

16. märtsil annab Jaani koguduse laulukoor „Estonia“ proovisaalis kontserdi. Kavas R. Tobiase kontak: „Johannes Damaskusest“ ja E. Võrgu à capella laulud.

18. märtsil annab Rahvaülikoolide Seltsi laulukoor „Estonias“, kontserdi. Kavas uued eesti helitööd, millest suurem osa humoristilise sisuga ning esiettekanal.

25. märtsil annab „Estonias“ kontserdi „Ilo“ laulukoor.

Estonia Muusika Osakond andis 24. veebruaril, piduliku kontserdi. Kavas olid katked E. Aav'a ooperist „Vikerlased“ ja J. Aavik'u kantaat „Kodumaa“.

1. aprillil sama koori poolt oratoorium „Messias.“

6. aprillil Kaarli kirikus Kaarli lauluseltsi poolt kantaat „Pärast õhtusööma-aega.“

„Põhjala“ laulukoor töötab üldlaulupeo kava. Kavatsusel kontsertreis provintsi.

Tallinna Rahvaülikoolide Seltsi laulukoori tegevusest.

1. veebruaril s. a. peeti ära laulukoori aastakoosolek. Kanti ette möödunud aasta tegevuse ja kassa aruanded, käesoleva aasta tegevuse kava ja eelarve. Möödunud aasta tegevusest on „Muusikalehes“ juba varem kirjutatud. Tegevusaastal peeti lauluharjutusi 237 tundi. Kassa aruanne näitas ülejääki, ja kinnitati. Samuti kinnitati ka möödunud aasta tegevusaruanne.

Käesoleval tegevusaastal nähti ette 2 kontserti „Estonias“ Esimene kontsert antakse juba 18. märtsil, mille ettevalmistamisega koor praegu ametis on, kuna teine kontsert sügiseks jääb. Siis kontsert-ringreis kodumaal, huvireis Helsingi, kus, võib olla, koor ka kontserdiga esineb. Osavõtt IX üldlaulupeost ja mõned kontsertpallid ning omavahelised koosviibimised. Tegevuskava ja eelarve kiideti heaks ja kinnitati.

Laulukoori nõukogusse valiti hrad A. Orav, R. Unt, J. Paesüld, H. Mugamäe ja Steinmann. Revisjonikomisjoni hrad A. Nurk ja J. Lõbu.

Kooris on lauljaid praegu 85. Juhatab helilooja Theodor Vettik. U.

Rahvusvahelise helitööde võistluse tähtaega pikendatud.

„Muusikalehes“ nr. 2 — 1928. a. tõime teate rahvusvahelisest helitööde võistlusest, mis Columbia Craphophone Company Ltd — London, poolt korral-

datakse Franz Schubert'i 100-aastase surmapäeva puhul. Nagu nüüd välisministeerium meile teatab, on võistlustööde sisseandmise tähtaega pikendatud kuni 30. aprillini s. a. (enne 31. märts).

Akadeemilised muusikud koonduvad.

Tallinna konservatooriumi juures tegutseb siseministri loal juba läinud aastast peale „Akadeemiline Noormuusikute Selts“.

Selts töötab akadeemiliste organisatsioonide põhimõttele ja tahab olla ühenduseks Tall. konservatooriumi akadeemilise kursuse õpilasile, neid aidates muusikalise ning vaimlise arenemise sihtide taotlemisel.

Seltsil, kelle liigete seas ei puudu ka tuntud nimedega muusikamehi, nii vanemas, kui ka nooremast generatsioonist, on eeldusi elu- ja teguvõimeliseks organisatsiooniks saada.

Seltsil on avarad ruumid, kus liikmeil võimalus kooskäimiseks ja harjutusiks ning isegi ettekannete korraldamiseks vähemas ulatuses.

Selts loodab juba lähemas tulevikus võimaldada ka laiemaile ringkonnile tutvunemist oma töö tulemustega.

Seltsi eristumärkideks on lipp, värvilint ja -müts.

Värvideks on: valge—sinine—must.

Omalt poolt tervitame seda ettevõtet meie nooreilt muusikuilt, kelle pärast Eesti muusika tulevik ja soovime noorele seltsile edu, jõudu ja püsivust tema töös.

Laulupäev Peetris.

Eeloleval suvel kavatses Peetri Haridusselts (Järvamaal) korraldada laulupäeva, millest võtaksid osa kõik Peetri ja ümbruskonna kihelkondade laulukoorid.

Helmi Einer väljamaale.

Mõni aeg tagasi peatus Tallinnas Veera Karall'i impressaario, kes „Estoonia“ ooperilauljale Helmi Einer'ile ettepaneku tegi korraldada suurem kontsertturnee Rootsis ja Taanis. Helmi Einer annud ettepaneku tegijale põhimõtteliku nõusoleku.

Kuulus viulidaja Misha Poljakin

sõitis pikemale kontsert-reisile Saksamaale. Arvatakse, et ta tagasisõidul ka Tallinnas mõne kontserdiga esineb.

Kasakate koorile ei anta sissesõidu luba.

Pikemalt ringreisilt Lääne-Euroopas tagasi pööranud Doni kasakate koor palus meie siseministeeriumilt luba kontsertite andmiseks Eestis. Siseministeerium otsustas koori palve eitavalt.

Muusikaõhtud noortele.

Tallinna Noortemeeste Kristlik Ühing korraldab käesoleva aasta esimesel poolel rea loenguid muusikast. Loengute algust tehti Griegi õhtuga. Järgmine õhtu on pühendatud Schubert'ile. Siis järgnevad Eesti, Soome, Itaalia, Prantsuse ja Poola heliloojate õhtud. Loengutel kannavad konservatooriumi vanemate klasside õpilased ette kõnesolevate heliloojate töid.

Väljamaa

Otto Kotilainen 60-aastane.

Otto Kotilainen, Soome helilooja, opetaja Helsingi algkoolides, sai 5. veebr. k. a. 60 aast. vanaks.

Otto Kotilainen sündis Saima liigidal Kotilamäel. Lõpetades a. 1891 Jüväs-küla õp. seminari, oli õpetajaks maal paar aastat. Aast. 1893 valiti õpetajaks Helsingi algkoolidesse, kus tegutseb ka praegu. Olles ju ammu huvitatud muusikast, õpib koolitöö kõrval usinalt Helsingi Konservatooriumis ja orkestrikoolis Martin Vegeliuse ja Jean Sibeliuse juhatusel. A. 1904 võimaldati temale riigi stipendiaadina sõit Saksamaale täiendama ennast muusikas.

Kotilainen on kirjutanud 70 soololaulu, hulga koorlaule, eriti naiskoorile: ise rühma moodustavad ühehäälsed hümnid ja marsid pasunakoori saatel laulu-pidudeks; isamaaline meldoraama, näitemängu muusikat, kantaate koorile, soolole ja orkestrile, hulk suuremaid orkestri töid, nagu üks sümfooniline poeem, fantaasiad ja üks legend keelpilliorkestrile.

Olles ise algkooli õpetaja, on Kotilainen suurt rõhku pannud koolilaulmise arendamisele, välja-andes lauluraamatuid jõukohaste laste laulukestega.

Aastast 1910 on O. Kotilainen tegevuses ka Helsingi Muusikakoolis ja Konservatooriumis teooria õpetajana.

Virgula.

Selim Palmgren 50-aastane.

Selim Palmgren, üks Soome tähtsamatest heliloojatest, sai 16. veebr. k. a. 50 a. vanaks. Kunstnik pühitses enda pidupäeva suure kontserdiga, mille kava koosnes tema väljavalituimatest töödest. Samal päeval kroonis vabariigi president teda professori aukraadiga.

Selim Palmgren on lääne-soomlane, sünd. 1878 a. Poris. Muusikalist äratust sai ta ju varakult kodus, mis kuulus Pori linna muusikalistesse ringkondadesse. Nõnda et Helsingi Muusikakooli astudes oli temal tugev alus selles suhtes juba olemas. Ta õppis korraga klaverimängu ja kompositsiooni, äratades ju alguses suurt tähelepanu mõlemis aineis. See dualism on tema loomistöös ka hiljem alati temale omane olnud, sest silmapaistvate komponeerimisvõimete kõrval on ta hoidnud enda nime kõrgel ka hea pianistina. Peale Helsingi Muusikakooli täiendas ennast Saksamaal ja Itaalias. Aast. 1920—1924 viibis Ameerikas Eastman'i muusikakooli (Rochesteris) õppejõuna.

Ta on kirjutanud saja ümber laule mees- ja segakoorile, palju soololaule, suure hulga klaveripalasisid, neli kontserti klaverile orkestri saatel, teoseid laulule ja orkestrile, palju näitemängumuusikat ning ooperi „Daniel Hjort“. Suurim hulk tema töid on rahvusvahelise kuulsusega.

Palmgren on mõjunud Soomes eriti tervendavalt ja uuendavalt meeskoori laulu peale. Tema kvartettid tähendavad teist otsustavat murrangut (Sibeliuse oli esimene) Soome meeskoori kirjanduse arenemises, millel ei ole võistlejaid kuskil mujal.

Palmgreni loomise tundemärgid on omapärane loomisjõud, muusikaliste leiduste rikkus, peen vormitunne ja tunde sügavus.

Virgula.

Jazziklass konservatooriumi.

Dr. Hochs'i konservatooriumi Frankfurtis asutati jazzmuusika klass. Õppetööga sellel alal tehti algust 1. veebruaril s. a. Jazziklassi avamise puhul võttis ajakirjanduses sõna muuseas ka Frankfurti heliloojate liit, millise organisatsiooni arvates jazzmuusika kultiveerimine ei võiks tänapäeval enam ülearune olla, kuna jazzmuusika tegemiseks vajalikud instrumendid pea kõik on juba leidnud vastuvõtu kunstmuusikasse.

Sel puhul oleks huvitav võrdluseks tuua Viini riigiooperi direksiooni seisukoht jazzmuusika vastu. Viini ooperi juhatuse arvates ei tohi ooperi orkestri mängijad kõrvaltööna mängida jazzorkestrites. See ala polevat sünnis hea kunstmuusika tegijatele.

Regeri pidustused Saksamaal.

Käesoleva aasta 7.—10. juunini peetakse Duisburgis järjekorralist (6.) Regeri mälestuspidu Paul Scheinplugi juhatusel. Pidustuste korraldajaks on Max Regeri ühing ja Duisburgi linn. Pidustuste kavas on neli õhtukontserti ja üks hommik-kontsert. Õhtukontserdid on peamiselt pühendatud Regeri orkestri- ja kammermuusikale ja tema orelitöödele. Hommikkontserdi kavas on aga ainult Regeri vokaalkompositsioonid, sest tema loodud laulude arv on küllalt suur kuna üldiselt neid veel vähe tuntakse.

„Suomen Laulu“ (prof. H. Klemetti juhatusel) on saanud kontserdi kutseid Tshhehoslovakiast, Poolast ja Ungarist. Euroopa ringreisile kavatakse asuda tuleval sügisel.

Taani Helikunstnikkude Ühing pühitses 22. veebr. k. a. 25-aast. juubelit. Ühingu asutas Charles Kjerulf a. 1902. Aastapäeva puhul korraldati Kopenhaagenis pidulik kontsert.

Virgula.

oo

Mitmesugust

Mischa Elman praegustest muusika oludest.

Tuntud viiulimängu meister Mischa Elman, kes juba kuus aastat järjest ei ole olnud Euroopas, andes kontserte Ameerikas, Austraalias, Jaapanis ja Hiinas, on jälle saabunud Euroopa kontsertringreisile, esinedes praegu Stockholmis. Ta on ajalehtedele ütelnud praegustest kontsertoludest järgmist:

Mis puutub Euroopa kontsertoludesse, siis võib panna tähele suurt väsimust ilmasõja tagajärjel. Eriti Saksamaal ei ole kontsertelu sugugi nii elav kui see oli enne ilmasõda. Sellevastu Pariisis, mida varem peeti halvaks kontsert linnaks, on viimasel ajal arenenud vilgas kontsertelu. Huvitav on m. s. panna tähele, kuidas maad, mida enne sõda peeti hoopis võimatuteks kontserteerimiseks, nagu Hispaania ja Rumeenia, on praegu kõige paremad selles suhtes.

Jaapanit külastavad praegu paljud rahvusvahelised kunstnikud ja seal on ärganud suur harrastus lääne muusika vastu. Beethoven, Bach ja Mozart on armastatuimad heliloojad. Jaapanil eneselgi on hulk tähtsaid helikunstnikke, kes peaaegu kõik kirjutavad läänemaade vormides ja stiilis.

Virgula.

Mascagni arvamisi jazzmuusikast.

Pietro Mascagni, „Cavalleria Rusticana“ ja teiste kuulsate ooperite looja, on ühel jutuaajamisel lühidalt ja tabavalt arvustanud praegusaja jazzmuusikat. „Praegune modern muusika“, algab ta, „on meieaja kokaiin ja sama kahjulik kui see. Nüüdisaja noored ei tea midagi Bellinist, sümfoonilisest ega klassilisest muusikast. Nende kuulmine ja maitse on jazzmuusikaga mürgitatud ja paraneamatult rikutud. Mis minusse puutub, siis eelistan ma muusikas ikkagi helisid, mitte aga lärmi.“

Hindemithi „orkestri kontsert“ Viinis väljavillistatud.

Vilhelm Furtwängler juhatas Viinis 3-dat philharmoonia kontserti, mille eeskavas oli ka Hindemithi „orkestri kontsert“, op. 38.

Peale nimetatud kontserdi esimese jäo ettekandmist tõusis saalis hirmus lärm ja vilistamine. Publiku meelepaha tekitas just asjaolu, et Hindemithi helitöö oli paigutatud Schuberti H-moll sümfoonia järele, mis nõudlikkudele viinlastele küllalt ei paistnud õiglasena.

Must on trump!

Pariisi muusikud kurdavad viimasel ajal madalate palkade üle, mida maksetakse neile nende mängu eest. Peapõhjus seisab siin aga selles, et mustad, ilma erihariduseta „kunstnikud“ saavad kuni kaksorda kõrgema honoraari kui valged. Neeger on trump!

Inimese karjatus sümfoonias.

Keegi Ameerika dirigent lõpetanud hiljuti oma uue sümfoonia kirjutamise, milles esimest korda inimese häält kasutatakse orkestri instrumendina. Inimese hääl tuleb ette partituuris üks kord, ja nimelt karjatuse läbi mis valjuse poolest peab ületama kogu orkestri. Inspiratsiooni selleks sai komponist ühel hommikul, kui ta parajasti oma suurtöö tarvis mõjukat efekti otsis ja korraga kuulis oma teenri karjatust, kellele tuleleek näkku löi. Teener, kellel käepärast kohane organ, täidab selle osa ka orkestris. Selle imeliku sümfoonia proovidega olevat juba algust tehtud.

oo

Lauljate Liidu teateid

Uued Eesti Lauljate Liidu liikmed.

1927. a. jooksul on Eesti Lauljate Liidu liigeteks vastu võetud järgmised organisatsioonid:

1. Kõnnu Haridusselts. 2. Vastemõisa Noorsoo Selts. 3. Ü. E. N. Ü. Kaiu osakond. 4. Kaiu Laulu-Mängu Selts. 5. Tamsalu Haridusselts „Eesti“. 6. Saku Laulu ja Muusika Selts. 7. Olustvere Raamatukogu Selts. 8. Kärkla Noorte Ühing. 9. Alu Kultuurühing. 10. Tarvastu Eesti Kooli ja Hariduse Selts. 11. Sikeldi-Kuusiku Noorte Ühing. 12. Akadeemiline Naiskoor. 13. Ameerika Eesti Muusika Klubi. 14. Tapa Eesti Noorsoo Kasvatuse Selts. 15. Rakvere Karskusselts. 16. Haimre Noorerahva Ühing. 17. Aegviidu Haridusselts. 18. Laulu-Muusika Selts „Põhjala“. 19. Sootaga valla Rahvaraamatukogu Selts. 20. Tartu Eesti Noorsoo Selts. 21. Tallinna Eesti Evangeeliumi Naisselts. 22. Luiste Haridusselts. 23. Ü. E. N. Ü. Valga osakond. 24. Varbevere Rahvaraamatukogu

Selts. 25. Aseri Muusika ja Laulu Selts. 26. Kastre Vabatahtlik Tuletõrje Ühing. 27. Kunda Rahvaraamatukogu Selts. 28. Piiometsa Rahvaraamatukogu Selts. 29. Põllküla Haridusselts „Säde“. 30. Kohila Haridusselts. 31. Kernu Haridusselts. 32. Tartu Trükitöölise Kutseühisus. 33. Randvere Üldteaduse-Kunsti-Muusika Selts. 34. Sagadi Noorte Ühing „Voog“. 35. Mõisaküla Hariduse Selts. 36. Illuka Haridusselts. 37. Lepassaare Laulu-Mängu Selts. 38. Iisaku Muusika ja Kirjanduse Selts. 39. Tartu Peetri Koguduse II pihtkonna laulukoor. 40. Einmanni Haridusselts.

Lauljate Liidu liigete nimekirjast mahakustutatud.

Lauljate Liidu juhatuse otsusel kustutati põhikirja § 10 alusel Lauljate Liidu liigete nimekirjast maha organisatsioonid, kes mitmekordse meeletuletuse peale vaatamata pole liikmemaksu ära tasunud:

1. Demobiliseeritud Sõjav. Liidu Põdrangu osakond.
2. Tallinna Noorte Ühing „Koit“.
3. Suure-Jaani Vabatahtl. Tulet. Selts.
4. Tallinna Pauluse Koguduse laulukoor.
5. Koolimäe raamatukogu selts.
6. Kolga-Jaani Karskusselts „Eesmärk“.
7. Järva Laulu ja Muusika Selts.
8. Järvakandi Haridusselts.
9. Vastemõisa Noorsoo Selts.

TULUD V Virumaa laulupeo tulude ja kulude aruanne. KULUD

1. Pääsetähtede müügist	Mk. 556.975.—
2. Kirjanduse ja märkide müügist	101.979.—
3. Laulupeo nootide müügist	45.169.—
4. Ehitusmaterjali müügist	97.525.—
5. Toetused	50.000.—
6. Mitmesugused tulud	1.913.—

Kokku tulud Mk. 853.561.—

1. Nootide trükkimine	Mk. 46.597.—
2. Ehitused	295.699.—
3. Trükitõõd ja reklaam	61.914.—
4. Laulupeo märk	27.372.—
5. Laulupeo postkaardid	7.818.—
6. Tegelaste korterid	23.180.—
7. Sõidukulud	13.360.—
8. Veod	7.845.—
9. Post ja telefon	13 657.—
10. Aia ja kiriku tüür	26.000.—
11. Honoraarid	88.300.—
12. Äsjaajaja palk	10.000.—
13. Mitmesugused kulud	8.929.—

Kokku kulud Mk. 630.671.—

Ülejääk 222.890.—

Mk. 853.561.—

Eesti Lauljate Liidu Virumaa Osakonna nõukogu otsusega on puhtast tulust määratud 150.000 marka Virumaa laulupidude fondiks, 57.890 marka koorijuhtide kursuste korraldamiseks ja 15.000 marga eest tellida kõigile laulupeost osavõtnud kooridele „Muusikalehe“ kahe aasta peale.

Eesti Lauljate Liidu Virumaa Osakond kasutab siin juures juhust, et ütelda sügavamalt tänu kõigile laulupeost osavõtnud kooridele, koorijuhtidele ja kõigile teistele tegelastele, kelle kohuse-truu töö ning suure vaeva tõttu Virumaa laulupidu võib nii aineliselt kui ka sisuliselt täiesti korraldänuks tunnistada.

Esimees: E. Rosenberg. Sekretär: H. Linsi.

Toimetusele saadetud kirjandus.

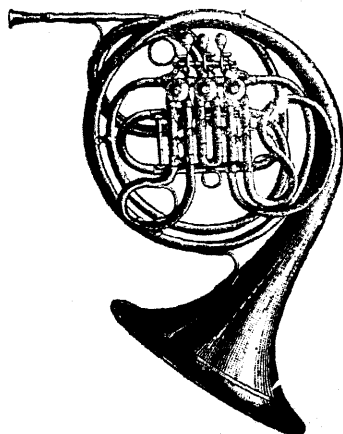
T. Vettik: 4 segakoori laulu à capella. Sisaldab: „Pilamine“ (Humoresk), „Merellä on sinine“, „Tuut, tuut tule aga meile!“ (Humoresk) ja „Käsikivi“. Pealadu „Päevalehe“ juures. H Hind 35 senti.

K. E. Sööt: Vabadusrist. „Lugu uusi vanal viisil“. Tartus 1928.

Muusikakoorid!

Muretsege ainult

BOHLAND & FUCHS'I

wabriku puhkpille, sest need on Euroopa suurema vabriku saadused. hea töö, kerged puhuda ja hästi hääles. Suurem osa Eesti orkestreid mängivad juba BOHLAND & FUCHS'I puhkpillidega ja nad on aastate jooksul hinnaväärilistemaks osutunud.

RAIMUND KULL ütleb nende kohta: ...orkestrite organiseerimisel saab pillide küsimusest kõige olstarbekohasemalt ja paremalt üle sel teel, et seks tervete orkestrite koosseis Bohland & Fuchs'i pillidest komplekteeritakse, mis kahlemata kõige puhtamat orkestri häälestust kui ka pillide headust ja vastupidavust pikema aja kestel kindlustab täieliku hinnaväärsuse juures“.

Müük vabriku hindadega ja soodsatel maksutingimustel.

Esindaja Eestis:

O.-ü. „Esto-Muusika“

Tallinnas, Viru tänav nr. 2.

Vastutav toimetaja: **Juhan Aavik**. — Väljaandja: **Eesti Lauljate Liit**.
Toimetuse kolleegium: **J. Aavik, L. Neuman ja T. Vettik**.
Toimetuse ja talituse aadress: **Tallinn, Rataskaevu 22. Telefon 1-82**.
Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, Väike Pärnu mnt. 31.